

309636

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 6.

చెన్న పట్టణము 1919వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 30 వ తేది మంగళవారం

NO. 149

సంపుటము. ౬

సిద్ధాంతి నామ సంవత్సర ఆశ్వయుజ మాస శుద్ధ షష్ఠి ౬.

సంచిక ౧౪౯

మిక్కిలి ప్రశస్తమైన పరిమళద్రవ్యము
ఓటోదిల్బహారు (రిజిస్టరు)

పరిమళద్రవ్యముల కన్నిటికి నిది రాజు

ఇండియాలో మొదట జరిగిన ఆస్తి ప్రదర్శనమునందును చాల
పతకములును ప్రశంసా పత్రములు నియోజింపబడినవి.

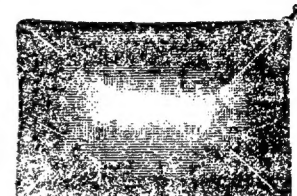
దీనిలో సారాయి సంబంధ మేమియును లేదు గాన ఆచార
పథలందరునుగూడ దీనిని నిరర్హతముగ నుపయోగింపవచ్చును. ఈ
విధములగు పుష్పముల నుపాదాన దీనియందు గలదు. ఒకటిరెండు
చుక్కలు జీలుకుమారుమీద వేసిన చాలును. ఆపై వేసిన తర్వాత
పుష్పములవలన వ్యాపించు పుష్పశబ్దముంటి పరిమళ నుపరిమితముగ
వ్యాపించుచుండును. దీని నుపాదాన విలయంతకాలము వరకు పరి
వర్తకమునకును నిలువను. పెద్దనైజా (ఆరతిపువ్వు) రు 2-0-0
చుక్కనైజా రు 0-12-0 చిన్ననైజా రు 0-8-0 వి.వి. చిన్న రు 0-5-0.
మీసలయందు దొరకనివో క్రింది సోల్ ఏజెంట్లకు వ్రాయును.

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,
(D 126 W 100) 155 బామ్బాయ్, బొంబాయి.

ఆశ్చర్యములో నాశ్చర్యము.

వివోదమైన గాలి తలగడలు.

పిటింపునందు కొంతయొక్క మరగిలిన పిటికె
వాలసినవలకు గాలిని సంపుకొని మరచి మునుపటివలె పిటిం

ని తన యెడల మిక్కిలిసాఫ్త
కరమైన తలగడలను. ఆ
కర్మచేసెప్పుడు మరచిపిటి
గాలియంతయు పోయినవలె
తలులో గాలి బిడియలను
గాని యెందుకొనవచ్చును.
ఇది కిరీటాభ గలవారికిని,

ప్రయాణికులకును రచితర (తాసామాన్యమునకును) మిగుల
ప్రయోజనకరమైనది. ఒకసారిపరీక్షించి సాఫ్తమును పొందును
తలగడలు 1-కి అణాలు 0-8-0, తలగడలన్నీ ప్రత్యేకము.
(536) చిరునామా: ధనలక్ష్మి కంపెనీ,
కెం. కి. వెంకటేశ్వర్ ప్రెస్, సామలూరుపేట, మద్రాస్.

శ్రీమదాంధ్ర శ్రీభావ్యము

శ్రీభావ్యము శ్రీభావ్యము శ్రీభావ్యము
శ్రీభావ్యము శ్రీభావ్యము శ్రీభావ్యము

శ్రీమూర్తీ కందాదై శ్రీమదాంధ్రులవారు.
ఇయ్యది శ్రీ రామమున విరచితమై శ్రీ భావ్యంబని
కొన్ని కన్నుల బ్రహ్మసూత్ర భావ్యమునకు సరియైన
తెనుగు. విశిష్టమైన శ్రీభావ్యము తెలిసికొనుటకు ఎక్కువ
యెడలయు క్రమమునదిగాను శ్రీ వామనాచల జియ్యో స్వా
మి మొదలగు పెద్దలచే పరిశీలించు. ఇది సంచిక 1-కి 90 పే
జీలు గల 16 సంచికలుగా రాయల్ ప్రెస్ నుండి ముద్రింపబడి
ములమీద అచ్చువేయబడుచున్నది. సంచిక 1-కి రు. 1.
ఇంతవరకు కిందికల ముద్రితములు. ఈ సంచికలను పుచ్చు
కొన చందాదారులుగాఁ జేరవారలకు తక్కిన సంచికలు
మాసం 1-కి ఒక సంచిక కంటకు వి పి ద్వారా పంపబడును.
వలయువారి కింది విలాసమునకు వ్రాయుడు.
యమ్. ఆర్. చంద్రా అండ్ కంపెనీ,
(614-1714) వై నాటకాం శాస్త్ర, మద్రాస్.

ప్రకటన

మహా మహాపాపాధ్యాయ కొక్కండ వెంకటరత్న కవి
విరచితములైన అమృతములైన శ్రీకృష్ణ గ్రంథములు గలవు.
అంధ్ర భాషాభిమాను లెవరైననీగ్రంథముల నమ్ముచేయించుట
పెట్టెదరేని వెంకటరత్న కవి కుటుంబమునకు దగిన ధనసహాయ
మునజేసి గ్రంథముల విమలమునై సర్వస్వాంశక్రయములను బడె,
అగలరు అందువలన భాషానేరన జేయుటయును నిస్సహాయ
శిథిలమునై వెంకటరత్న కవిగారి కుటుంబమునకు సహాయము
జేయుటయును రెండు ముక్కరములును గలగ గలవు.
1 శ్రీమతి మాధవము (నాటకము) 2 ఘటి
భావముహార్యము (ప్రబంధము,) 3 అజామిలో
సాఖ్యానము, (యక్షగానము,) 4 శత్రునారా
యణసాయనము (ప్రబంధము).
ఈ విమలమునై విరచములను తెలిసికొన గోరువారు
కింది చిరునామాకు వ్రాసికొనవలయును.
వెంకటరత్న కవి గ్రంథములు
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, కంబుకెట్టి పేటి, మద్రాసు.

అత్తదిడ్డ సా.

కలహము నివారించువారల అత్తదిడ్డ.

పిల్లలకు సర్వాధికము గురించి శాస్త్రవిద్య
గ్రంథకర్త సా. అగస్త్యాధిపామిగాడు, బి. పి.
అగస్త్యుని వర్ణన గ్రంథము. తెలుగు ౧౦౦.
చేసినాడు. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
పాట్లబాక్సు నెం. 212, మద్రాసు.

ఆంధ్రోద్యమము.

మొదటి యై నాంధ్ర మహాజనశభలయందు
సర్వాధిపామిగాడు, సర్వాధిపామిగాడు, యువశాస్త్ర
మును, వారి శిష్యులములు, సర్వాధిపామిగాడుగలవు
తల గుర్తు 1-8-0. పోస్టేజీలు
ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము, కంబుకెట్టి పేటి,
మద్రాసు.

స్వల్పము! సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే!! గుణ మధికము!!

చంచభాషను చూచికొనిన

మోసము కలుగదు.

అమృతం

జనము

అన్ని నొప్పులకు

పరమాషధము.

తలనొప్పులమాన్వహ. కాయపుష్కలభావును. పొర్లుపుసొప్పుల భారదొలును. పొట్టుకు బోగట్టును.
ఇది యని యనగల సకలవిధమైన నొప్పులకు సంతరివినుంటి. తనకూలికలచే హిందూశ్రేమందు తయారు చేయ
బడు మంచిమందు. దీనిని విశేషములలోని అనేకులు వాడుచున్నారు. గొప్పగొప్ప వారిచే నేలకుతలు యోగ్యతా
శత్రుములు పొందియున్నది. అన్ని దుశాణములలోను చిక్కగలదు. ఒకసారి పరీక్షించి చూడుడు.

తామర తైలము

తామర, తీట, ఏనుగొట్టి, దురద, ఉంకరములవంటివట్టు, రసీకారుకు, తెంజుక లూడిపోవుట మొదలగు
చర్మరోగములను శాశ్వతము చేయుగలదు. రాజరాణి బొమ్మను చూచికొనుట మంచిది. రు 0-6-0 అణా మాత్రమే.

మోహినీ తైలము

శ్రీ పురమం వాడుటకు యోగ్యమైనది. రుతులములు నూనెగల సీసా 1-కి రు 0-12-0.

దంతచూర్ణము

తంటి నొప్పులకు దివ్యమధము; నుశాసనగలిగియుండును. సర్వసామాన్యముగ వాడుటకు తగియున్నది.
దర్శి 1-కి రు 0-2-0; 12-కి రు 1-2-0 అణ.

అమృతం జనము డి పో,

109, ఫ్రేరిరోడ్డు, ఫోర్టు, బొంబాయి. 6, తంబుకెట్టి పేటి, మద్రాసు.

నన్నయ వైదికుడు కాడా?

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రిగారు.

ఈ వాదనకుఁ బ్రకృతము శ్రీమతులు ఉన్నవలెన్నవారాఁడగుటకుఁగారి వ్యాసము ప్రాతిపదిక. ఆవటకల్పి వారాఁడగుటకుఁగారి వానిని జేపట్టివారు. వాదము ప్రబలింపి.

నన్నయ నియోగి యనుట కాధారము నియోగి యగు గోపాలని రామకవి తాను నన్నయనఁజేసినట్లు చెప్పెను. రామకవి కాలమును నిర్ణయించుటకు అన్ని ప్రధము పూర్తిక నొక తేదీనియు, శ్రీమద్విజయ గంగి వశతార్థిక్షేత్ర దరువారి తాండవియు; గాని, ఏ కాలమువాఁడో నిశ్చయముగఁ జెప్ప వీలులేదనియు లెక్కివారాయన పంతులుగారు వ్రాసివారు. రామకవి గ్రంథములో “శకల రాజాధ్యక్ష జనమనోరంజన ప్రయత్నముల గోపాల్ని వరు” అనుపద్యమున్నది. అదికంకంటి పాపరాజు ఉత్తర రామాయణమునందలి “అభిలరాజాధిరాజాధ్యక్షజనవృద్ధివిద్యాదిహరు లార్చ్యలవారు” అను పద్యమున కనుకరణము. వీరేశలింగముపంతులుగారి భావమున పాపరాజు నూటయేబదియేండ్లకు లోకలివారు. రామకవి అంతకంటె వాఁడగుటకు. లోమిద్దినఁదలయేండ్ల క్రిందట నన్నయ్య ను నూటయేబదియేండ్లకు లోపల నన్న రామకవి వ్రాతలను బట్టి ఇతడు వామిక్వియ నియోగి యని వాదించుచున్నాడు.

రామకవి తన వంశమును కర్ణియయ మాధ్యమముని గోత్రమున నన్నయ జరించెననియు, నన్నయవంశమున గోపాలుఁడు తుల్యునియు, వాతని వంశమున తాను భట్టితి ననియు చెప్పి వాడు. ఈ గోపాలునిబట్టియే రామకవి యింటిపేరు గోపాలనివారు అయినది. అయిన గోపాలని యింటిపేరు ఏమి? గోపాలఁ డెంతటి ప్రాచీనఁడు?

శ్రీమతులు వంశుని సుబ్రహ్మణ్యగారు “గంగి-గంగి ౧౭ సం॥ ౧౭ తేదీని గోపాలనివారు నన్నయ యింటికి రని యు...” అని తాము నుదహరింపఁగలిగిన వ్రాసినట్లు సెప్టెంబరు ౧౭ తేదీ ఆంధ్రప్రదేశ్ లో వ్రాయుచున్నాడు. నన్నయ వంశములోని గోపాలునిబట్టి నన్నయింటిపేరు గోపాలని వారు అగుట యెట్లు? కాకున్న నన్నయ్యకఁ బూర్వము వే తొక గోపాలఁ డుకలఁడని సుబ్రహ్మణ్యగారు యభిప్రాయము?

నన్నయ వైదికము నరూపియ “భట్టు” తన కుఁబ్రాహ్మణులు, సుమితాభ్యాసు, నిరంజనవంశమునకుఁ బుత్రుడు” ఇత్యాది పద్యములు అతని నియోగిత్వమునంద నిరూపకములే యని వారాయనరావుపంతులుగారు యన్నగువారివాదము. నన్నయ నియోగింక వేలుకారణములు ఉన్నపుడు ఇవి నిరూపకములు కావచ్చును. అతడు నియోగి యనుటకు రామకవి వ్రాతలచాలు. రామకవి అధునికుఁడు మన తాతలవాటివాఁడు. మనకు వాతనికి నింటియే భేదము.

“భట్టు” “సుమితాభ్యాసు” “నిరంజనవంశమునకుఁ పుత్రుడు” ఇత్యాదిపద్యములు వైదికులకును నియోగులకును సమముగ చెల్లవచ్చును. “తనకులబ్రాహ్మణులు” అనిని నియోగులకుఁ జెల్లువో? కులబ్రాహ్మణులు డనిన కులబ్రాహ్మణులు; కుల గురువు. నన్నయ్య రాజగురువు. నియోగులు వేదములు వదిలి వను యజ్ఞములు చేసినను మంత్రివందనాధాది పదవులయందు ఉండువారు. ఇందులకు చరిత్ర సదృశము. “ఆకాలమునందీ కృష్ణరాజునికంటె తెలుగుకవులే మంత్రియగు నుండిట్లును, మంత్రివై తెనుగు కవులైనట్లును నూలుదావారణములను జావచ్చును” అని సుబ్రహ్మణ్యగారు వ్రాసివారు. ఈభాషను వాచియే సుబ్రహ్మణ్యగారు ఆంధ్రప్రదేశ్ కు మహామండలి లో నన్న వ్రాతలకులయందు “తనకులబ్రాహ్మణులు” అనుట కు మాటు “తనకులబ్రాహ్మణులు” అని యన్నదనియ్యవచ్చును. వానియందట్లే యుండవచ్చును. “తన” అనెడి “తను” అయినను “కులబ్రాహ్మణులు” అనునది విడిపోలేదు. విడిపోదు. “తనకులబ్రాహ్మణులు” అని “కులగురువు (అచార్యుఁడు) అయిన తన్ను” అని యర్థము; గాని కులబ్రాహ్మణుఁడు అనిన సుబ్రహ్మణ్యగారు కులీన (సద్యుక్తుఁడు) బ్రాహ్మణుఁడని యర్థము చెప్పవచ్చును అని? నన్నయ తాను చెడిపోయిన-లేకున్న హీనవంశమునకు బుట్టిన బ్రాహ్మణుఁడు గాదని చెప్పట కిట్లు వ్రాసె ననియో? కులకల్పమునకు కులీనఁడు అను పదము కలదా?

“గోపాలనివారి యిల్లుకింపట్టుగా కవిరామకల్పిన్” అని రామకవి వ్రాసివారు. గోపాలనకుఁ బూర్వము నన్నయకుఁ దరువారిను నన్నయవంశమున నెదిరైన కవులుగలరా? గోపాలుఁడు కవియో?

ఈసందర్భమున మఱిగొన్ని సంతాపములు. నన్నయ కాలమున ఈ వైదిక నియోగిభేదములు కలవా? తనన్న ఇట్టి కుల ఏర్పడిన యాభేదమునుబట్టి నన్నయవంశమువారు నియోగులుగా మాటించి నన్నయ నియోగియగువా?

నియోగిత్వము గ్రంథములయందలి వంశవర్ణనములయందు కొందఱు తాము నియోగులు మని చెప్పుకొన్నట్లు తమపేరుని కో, తఃప్రతాపం పేరుతో “మంత్రి, అచార్య, సచివ” ఇత్యాది విదములు చేయుట కలను. నన్నయ అట్లులేయలేదు. తనవంశమును గుఱించిగాని, తండ్రితాతలను గుఱించిగాని ఏమియుఁ జెప్ప లేదు. తి నిరాదంబరతనుబట్టి నన్నయ వైదికు డనుటకు అవకాశము లేదా?

౧౮౧౩ వసంతుమున వాతో, శ్రీమతులు వద్దాని సుబ్రహ్మణ్యగారు తొల్లి కవిరాజు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తికాస్త్రి వాతోడి వివాహసందర్భమున తాము “ఓ. వి. యింటి యాడుపడుచును-మాయంటికొడఁగఁజూచు వైదిక యా-గేయూర కవిత్...” అని యొక పద్యము వ్రాసితి ననియు, తెనుగు కవిత్వము వైదికుల యింటకుఁ బుట్టింపి; గాని నియోగులయింటకుఁ బెరిగినది. (నన్నయభట్టు వైదికుఁడ యింను కలిమూకపు లండఱును నియోగి. తెనుగు కవిత్వము నియోగుల సొమ్ము. కావుననే అది చక్కఁగా విడిసింది నది అని భావము) అనియు నెలవిచ్చియున్నాడు. ఇట్లు ఒక విభాగినియోగివేఁచుని యభిప్రాయము గూడ నన్నయ వైదికుఁడనియే!

గోపాలని సింగభట్ట, గోపాలని రామకవివలె తన గ్రంథముల శ్రీమదహోబల లెక్కిప్పునీసహస్రము కంఠిము చేసెను. అతనిగ్రంథమున నేను చూడలేదు; గాని వంశవర్ణన మున నన్నయనుగాని, గోపాలనిగాని, రామకవినిగాని స్మరించినట్లు కవులచరిత్రమున లేదు. అతడు (కవులచరిత్ర రచించి నప్పటికి) “మాటునందర్బరముల క్రిందటివాఁడు” అని వీరేశలింగము పంతులుగారును చెప్పవచ్చును. సింగభట్టగ్రంథమున నన్నయ నియోగి యనుటకు ఆధారము ఉన్నదా?

గొల్లపూడి వేంకటప్పయ్యకృష్ణగారు “వ్యాఘ్రాంతి” లభించి” అను కావ్యమునకు ౧౮ “౧. ఆభారతవర్ణన”-మూభారతవర్ణన మెల్ల నెఱుంగఁ దెనుఁచుకొ- శ్రీభారతగీతి జెప్పి-నా భావకుఁ డని రెలంతు నన్నయభట్టుకొ” “అఁఘు ముగళి భాగ్యులు మహామతి నిల్లంబుట్టి పెద్దరా- జుకు ఘను నాగరాజు గఁసోమని తిక్కన సోమయాజి గేతన కవి రంగనాథు నుత్తరమూర్తి నెఱువ వాచిరాజు సోమన సమ తేస్వరుం డలఁతు ముక్కులచంద్రుల సత్కుపి ట్రాన్” అను పద్యములనుజూపి కోవెల గోపరాజు తన (నియోగి) కాళా కవులను ప్రత్యేకపద్యమున విమర్శించి వైదిక డగు నన్నయను మఱియొకపద్యమున నుఱించెనని వ్యాఖ్యానము నేనుఁగా సుబ్రహ్మణ్యగారు “అతడు మాడఁ బారపాటున నన్నయ వైదిక యనుకొనవచ్చును” అని వ్రాసి; గోపరాజు పారపాటనకుటలూర్తిగ నంగీకరింపఁజాలక “లేదా వైదికములలో జెప్పిన మావారందఱు నని యాతని యభిప్రాయమై యుండవచ్చును. అఁఘు ముగళి భాగ్యులు” అనుపద్యము లో నన్నయ్య పేరుగూడ కట్టకపోయియుండును. లేదా, మహా కవి, ప్రథమమున భారతము వ్రాసినప్పుడు కాననఁడని వేలుక రచించి యుండవచ్చును” అని వ్రాసివారు. ఇంతటితో సుబ్రహ్మణ్యగారికి ఆపద్యములవిషయమునకు ౧౮ యభిప్రాయ ము పూర్తిక ప్రకటయ్యెనో లేదో చెప్పఁజాలను. వారు అందెన్నో పఠించిరమును చూపిరి. వాని సామంజస్యమును వదిలియు నిర్ణయింప నర్హము. సుబ్రహ్మణ్యగారి నిర్ణయము నెడల వాకు సంతాపములు ఉన్నవి.

నన్నయ నియోగియనుటకు రామకవి వ్రాతయు, వా విశ్రుల వాదసరణియు, చాలు నని నే నంగీకరింపఁజాలను. కాని రామకవిని సమర్థించిగాని మఱియొకర కారణములను జూపిగాని సమర్థించినవో నేను కృతజ్ఞులతో నంగీకరించెదను. సుబ్రహ్మణ్యగారు “ఆకాలమునందుఁ దెనుగు కవిత్వము చెప్పినవా రెల్లరు వైదికు లయ్యుట నియోగిలే; కావున నన్నయభట్టును నియోగియే” అని వ్రాసివారు వారందఱును నియోగులయ్యుట వైదికులే; గాని నన్నయ కుద్ధవైదికుఁడు.

శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస

ఉత్తరేశ్వరకవ్యము. వైదికులభము. (వదిదినము కతంక వగినది. కొద్దికరులుమాత్రము మిగిలియున్నది. కృతకముదు (వది 1-3 య 0.12.0, పోస్తేజ య 0.2.0. శ్రీ రామకృష్ణమందిరం, గొడుగుకేట, మచిలీపట్నం. (1700)

ఆంధ్ర స్త్రీ విశ్వవిద్యాలయము

[వింజమూరు భావనాచార్యులుగారు]

కాలె నెల 18-క తేదీన తమ యమూల్యపత్రికలో నీ విషయమై కొంత చర్చించియుంటిని. దరిమిలాను తిరిగి వా యభిప్రాయము వ్రాయక బోవుటచే గొంత రంధ్రమునకు నై నిరీక్షించుచుండవచ్చును. మరొకందఱు మొదటి యత్నమును మంత్రించినది తలంకవచ్చును. కాని నే నీ చర్చ నిర్ణయింపలేదు. వనితీయమునే యున్నాను. నా వ్యాసము జరివిన తోడనే శ్రీమతుల గున్నయ్యశాస్త్రిగారు బరంపురమునందీ యిక్కడికివచ్చి నన్న కలసికొని. వీరి బోధిత్వముచేతనే శ్రీవిద్య విషయమై కృతకమువారు పూర్వముకంటె కొంత యెక్కువ శ్రద్ధ గనుకయుచున్నారని చాలామందికి దెలిసియే యుండవచ్చును. వారు వాకు కనపరచిన కొన్నికా ర్యులనుబట్టి వారు శ్రీవిద్యవిషయమై చేసిన తేకనేన మిగుల గొనియాడదగి యున్నదని చెప్పవచ్చును. కా వ్యాసము ప్రజు రముగాకముండే విజయనగరపుణ్యముల శ్రీమతుల బ్రారాచేను. గిరిరావు మొదలగు వారు. “ఆంధ్ర శ్రీవిద్యాపీఠము” అను పేరుతో నొక సంఘ మేర్పాటుచేసి కొన్నినిబంధనలచేసి కృషిసల్ప బ్రజిత్తుంచుచున్నట్లు గున్నయ్యశాస్త్రిగారు వా తో చెప్పి యానిబంధనలను తేవగిరావుతులము గారివద్దకుం డి తెప్పించి వాకు గనపరచి నా యభిప్రాయ మిచ్చుని కోరిరి. అందువై నేనా నిబంధనలలో గొన్ని సవరణలు కావలెనని యు వారేర్పరచిన సంఘము కేట పరీక్షాసంఘమే గాక వో థక సంఘముగానూడ నుండవలయునని నేను వాతో చెప్పి గా కొంతచర్చచరిగిన మీదట వారు దాని కంగీకరించి సంఘ ముచేరు “ఆంధ్ర మహిళావిశ్వవిద్యాలయము”ని ముగ్గుటకం గీకరించిరి. మేమిద్దరము ఆశాచించి నిబంధనలలో కొన్ని మార్పులు గావించితిమి. గుంటూరు జిల్లాభిమాన పుణ్యములతో నీసంకల్పి ముచ్చటించగ కొందఱు పూర్ణాంగీకారమును కొంద రద్దాంగీకారమును కొందఱు దానిసభావమును కనుపరచి “ఈ కార్యము నెరవేరుతుందా! వట్టిగొంతెక్కుకోరికలు” అని యా డేసిందినవారను కలరు గాని యిది నెరవేరే వారును నంతోపించక పోరు. అట్లు వీలగు నేని తదుక యా యుద్ధ మునకు బ్రధానకాయముగా బయలుదేరినను బయలుదేర వచ్చును. నెరవేర్చున నెరవేర్చవచ్చును. కాలమే దానిని నిర్ణ యింపవలెను.

ఆంధ్రోద్ధయము మొట్ట మొదట ఆరంభించినప్పుడు ఏడు గురు వేదచెట్టుకొంద సభచేసి వనికి దొడంగిరి కొంద యత వ్యాసములు వ్రాసియు కొందఱు చిన్న పుస్తకముల ముద్రింపించియు మద్యమారంభము గావించిరి. ఇందువిషయమై జరిగిన కృతక బహిరంగసభలో సగానిసభాధికత్యము వహించుటకు జేకబంధక పుణ్యము లెవ్వరు నంగీకరించవచ్చును యాపనిక. నేను నియమింపబడితిని. ఆ ప్రత్యేక సభ జరుకువదలననదని తీర్మానించి నప్పుడు నా ప్రభువులు కొందఱు నిందింపబడి తిమని జెప్పుట యతిశయోక్తికాదు. అట్టిస్థితిలో పోగొంభించ బడిన “ఆంధ్రోద్ధయము” కలువిననువలె మొలక రిత్తి ఆకు అనేది కొమ్ములవేసి చువచ్చుకముననుడి. దిగంతకొంత కే ద్రిని వహించినది. అట్లుననే ఆ మహోద్ధయార్థకృత్యయిన యాయుద్ధయము బ్రస్తుతము గొనసాగునది కాదని కొందఱు తలంకినను అట్లు తలంచువారే దిక్కితోడ్పడి దివి నెరవేర్చి యానందింతురని నాగట్టి నమ్మకము. అట్లు నెరవేరక పోయినను పోనిండు కొంతవరకైన ఫలకారి కాదా? ఎంతవరకయి తే అంతవరకే తేయను, అంతవరకే లాభము, అంతవరకే ఆనం దము. ఈ యుద్ధయము ననుసరించి సురక్షరమున కొకరయిన ను బట్టివర్తియుండు (ఈపరీక్షను సరస్వతివర్తియుని చే జేడితిమి) కృతార్థురాలయినం జాలును. ఈ యుద్ధయ మిప్పుడు ఫలించినట్లే యెంచుకొందఱు. సర్వాపురము తాలూకాభివృద్ధి సంఘమువారి ఉత్తమ మధ్యమ కరిక్షులు విజ్ఞానవందీకావారి కరిక్షులు నీ విశ్వవిద్యాలయమువారికల నంగీకరింపవలయులను వీరిపై “విద్యాలయ” “సరస్వతి” శరీకుల నేర్పరచి “వి ద్యాలయ” శరీకు ఇంటరుమిడియేటు పరీక్ష గాను. “సరస్వతి కరిక్ష” డి. యే. పరీక్షకుంటిదిగాను ఏర్పరచవలెనని మాత్రముకే లంపు. సర్వాపురం పరీక్షలు, విజ్ఞానవందీకా పరీక్ష (ప్రథ మత్వము వారివే నంగీకరింపబడ్డట్లు గున్నయ్యశాస్త్రిగారు చెప్పి చున్నాడు. అట్లును నాపరీక్షులకు నేర్పు తరగతులను ప్రధ మకుః పాఠశాలలో తెట్టిపర వచ్చును. ఇట్టి పాఠశాలలు గుం టూరులో, విజయనగరములో బ్రస్తుతము స్థాపింపవచ్చును జరుకుచున్నది. ఇంగ్లీషు కాలనీనవారికి నింగ్లీషు భాషనూ దా నేర్పవచ్చును. చేతికనులం కొన్నిటిని గరపవచ్చును. ఆపాఠశాలలే కృతకముగా కళాశాలలుగా మార్పబడక వచ్చును. మేము చేసిన నిబంధనలు జేకపుణ్యములకు బాపి వారి యభిప్రాయములను దెలిసికొని కర్తవ్యాంశమునకు వాతలాంకి తిమి గాన నింతకంటె నీ వ్యాసములో వివరములు వ్రాయవలంపలేదు. యందు వంశవోవు మూవరవ్యాసములో మరీ కొంతసంకల్పి వివరముగా వ్రాసెదను.

ఆయుర్వేదోపన్యాసములు.

ఆయుర్వేద కలాశాల.

ఆయుర్వేద కలాశాలయందు జ్వేషభక్తమును 25 వ తేదీనండి ప్రారంభమైంది. కార్యక్రమము సమసింది నాటినుండియు ఆయుర్వేద కలాశాలాధిపతియైన శ్రీధర్మం తరి యెనుట గుర్రసిద్ధవైద్యులచే నుపన్యాసములు గావింపబడుచున్నవి.

26-వ తేదీన వేదములలోని ఆయుర్వేదమును గురించి ఆయుర్వేద భూషణ కండిక దొరసాయయ్యగారు రుప్యసింది. వీరు వేదములలోని ఆయుర్వేద విషయమును తెప్పిన మంత్రముల యర్థపారమును బహు ప్రశంసజేసి వ్రాసికొని వచ్చియుండిరి. కాయశస్త్ర విశిష్టము శారీరకవిభాగమును మాణు నూత్తు క్రిమివిధానములు వేదములలోనున్నవి విని నపుడు ప్రాచీనకాలమున ఆశ్రయముగల వైద్యవైద్యమును తెలియింపగల చున్నది. అనంతరము శ్రీమంత్ వైద్యరత్న పండిత డి గోపాలచార్యులచార్యులవారు ఉపన్యాసములలోని భాగములనువదింది వివరించుచు వానియొప్పులను గొని యాడిరి. నెవరి కుబ్బారావుగారు మదనకల్లలో ఇంట్లో యుంజు ప్రవేశపుడు ఈ కలాశాలలో నుత్తీర్ణులై యిద్దరు యువకులు గావింపిన విశిష్ట మహాపరమము శ్రోత సీయమైనది యు, ఈ కలాశాలలో ఇంకను విద్యార్థుల సంఖ్య అధికమగుటకు దేశములు వారికల్పనామము గలిగింపవలయు ననియు నడుపుచు. ప్రస్తుతముకవిద్యార్థికి కవు యథాశక్తి ఒక మాసమునై సహాయము చేయుచున్నా నని 15-0-0 రూప్యముల సేసగిరి.

27 వ తేదీ విషయము తేరయ్యర్ మరయున ప్రదోష తర్కము వల్లుఖం నుందరిం మొదల్యారగారు తమకుల ద్రవిడభాషా పాండిత్యముతో అనగళ వాగ్దాటితో ఒక ఖంబున్నర ప్రసంగించిరి. శ్రీమంత్ వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలచార్యులవారు తొలుత ఉపన్యాసముల సభ్యుల కెట్టి గింపును ఆయుర్వేదము అన్ని భాషలలో నొకటిగ నే యున్నది గాని, ద్రవిడమున కొన్ని విషయము లధికముగ నున్నవియు ఆయుర్వేదము వేలు; ద్రవిడవైద్యము వేలు అను అనుభవము సమంజసముగ లేదనియు నుపన్యసించిరి. తేరయ్యర్ మరయునకు వాగ్దాటల మరయునకు, ప్రదోషవిషయముల గుణములు సమానము. ప్రదోషముల వేలుగుటకు నాడిగిరితించి అధికరించి చెప్పుచుండిరి. ఇదావంగళ కుసుము నాడులకు వాయ్యులకు కలు, యోగశస్త్రమును నాడిగిరితరుగుల నంది అతి చక్కగా విస్తరించి యుదహరణపడింది. అనం

తరము ఆయుర్వేద కలాశాలకై ఎ. ఎం. ఆర్. అజ్ఞానులపట్టి గారిసగిన 100 రూప్యములు సభ్యుల కెట్టిగింపబడినవి. సభకు ఆంధ్రవాత్సక్తి వాచింపలను నుబ్బారావుగారును విట్టివాలునాడును వి యే. చాక్లరు అచంటి లక్ష్మీవతి చాక్లర్ న ప్రబంధయ్యర్ గారు మున్నగువారనేకులు వచ్చి యుండిరి. సభ ముగిసింది.

28-వ ప్రామాణ్యమునకుమన ఋగ్వేదికము ప్రకాశి క. కృష్ణారావుగారు. అనేకరవాగ్యములతోడ వెల్లడించిరి. పంచ లక్షణ నిదానాదులు ద్రవిడవైద్యమునకు సంస్కృతమునకు సమానములు. అప్తస్థానపరిక్ష అందు అధికము. వీరునాడిని గురించి చెప్పిన అంశములు ప్రాచీనములు. ఈవిషయమును గురించి శ్రీ మంత్ వైద్యరత్న పండిత డి గో పాల చార్యులు గారు కొంత కడి ము చ్చుటించిరి. పూనాలోజగిన అఖిలభారత వైద్యసమ్మేళనమున దక్షిణ భారతము ఆయుర్వేద ప్రచారము అనువాదమును జరిపిరి. ఈ త్రైజేషములు తమకు తెలియని ఆయుర్వేద గ్రంథములు లేదను భావమును మార్చుకొనిరి. దక్షిణదేశమున ఈ ఆగస్త్యముని వచ్చిన తరువాత ఈ వైద్యము సిద్ధ పాం ప్రదాయ ము గాతా మర తం తర లై విజృంభించినది. ఇందుజేప్పిన నాడిగిరివాడుల కొంతభాగము ఇటీవలవారలగు కారంగధరాయలు తమ సంస్కృత గ్రంథముల వ్రాసియున్నాడు. ద్రవిడభాషయందు అనేకగ్రంథములుగవు. వీనికి ఆగస్త్యవైద్యమున పేరు. వీనియందలి అప్తస్థానపరిక్షలు చరకగ్రంథములకేవు. యోగమునకు ఆయుర్వేదమునకుగల సమీపము ఉపన్యాసములనుండి గ్రహింపవచ్చును గాని మనము దానిని దెలిసికొనుటకు శ్రయత్నింపవలయును.

సభ సమాప్తికొందిన. ఇంకను సభలు కలుగుచున్నవి అందఱు దయచేసి రావలయునని కోరుచున్నాము.

తిరుత్తని బాలభటుల శిక్షాస్థానము:—తిరుత్తనిలో 22-9-19 తేదీ నుండి శిక్షాస్థానము వది దినములకు వీర్పరకు బడెను. తిరుచివాడల్లి మదనకల్లి కాలహస్తీ మణిలేపట్టణము విద్యాద వేలంజేరి సింహగ జయరం ఆయాన మొదలగు కలతావులనుండి శిక్షనందుటకు భటులు వచ్చియుండిరి. మొత్తము సంఖ్య ఇరువదియనవచ్చును. ఉపాధ్యాయులుగ శ్రీ యుక్తులు వారణాసి వెంటటనుబ్బారావుగారును మొవ్వ నాగేశ్వరరావుగారును మదనకల్లి నుండి అవరమిత్తానామతో లభింప సింహము (భయ్యగారు) రాజా యం. ఎరి సింగరావుగారును మదనకల్లి జాతీయ కళాశాల విద్యార్థి మరి యొకరు పి. సి. సుబ్బారావుగారును వచ్చియుండిరి. కార్యక్రమము లభ్యుత్సాహముతో జరుగుచున్నది. —విద్యాద విలే ఖతుర.

నర్సాపురం.

శిక్షాస్థానం.

నరసాపురం, సెప్టెంబరు 29:—వారముకోబాటుండి యెండలు బహుమిక్కుటముగా నున్నవి. వర్ష కాలపు తిన్నా టాగాని రాబోవు శీత కాలపు మాయముగాని యంతగా కనిపించుటలేదు. విద్యావిషయము.

ఇచ్చట ప్రైయింగుస్కూలు స్థాపించుటకు తగిన కొన్ని యేర్పాటులను దొరతనమువారు గావించిరి. క్రైస్తా మాను, సీమనుద్ద కర్తరా కొన్నిటిని కంపిరి. వీలయిన భవన ము నొకదానినికూడ అద్దెకు కుదిర్చిరి. కాని యింకను స్కూలు ఉపాధ్యాయుల నియమింపలేదు. స్కూలును తెలులేరు. ఇట్టి యుత్తముబట్టి మాద పాఠశాల యిచ్చట స్థాపింపబడదని కూడ ప్రకటనామెలు కానువచ్చుచున్నది. దొర తన మువారు పాఠశాలకు రివ్వర లో తెలిసి అందు ఇచ్చటి నలువనిస్టులు నూతనైవ్యము గార్లను ఉపాధ్యాయులుగా ప్రస్తుతము నియమించిన బాగుండునని తోచుచున్నది. ఇచ్చట నుమారు అరువదియారు సంకల్పర ములనుండి విద్యును పలుదిక్కుల ప్రవిస్తరింప జేయుచున్న టైల్ ఉన్న పాఠశాలను కాలేజీ చేయువద్దతిని దొరికినది వారి కిచ్చివేసెద రని పాఠశాలా పరిపాలన సంఘమువారు తీర్మానము గావించిరి. కాలేజీగా జేయకపోయినను దొర తనమువారికి స్కూలు నొసంగిన నేమి ప్రమాదము?

కంబాలు భండు.

కంబాలీయుల ప్రస్తుతపురుష్కృతిని బాపుటకు కలయు భవనముకూర్చుట కొకసంఘ మిచ్చట సేపడినది. ఇచ్చట నేగాక కొద్దిమారమున కందు క్రామములకు గూడ పోయి యిచ్చటి జనులకు కంబాలీయుల పీసదగ్గను సహాయముగా బోధ చేసి వారివలకు భవనము ప్రాసూచేయుట యీ సంఘమువారి యభ్యోక్షణము, యభ్యుద్ధి. ఈసంఘమువారు తమ యుద్ధ్య మును బాగుగా నెఱిగి ప్రబంధమును వారికి తోడ్పడుదురగాక.

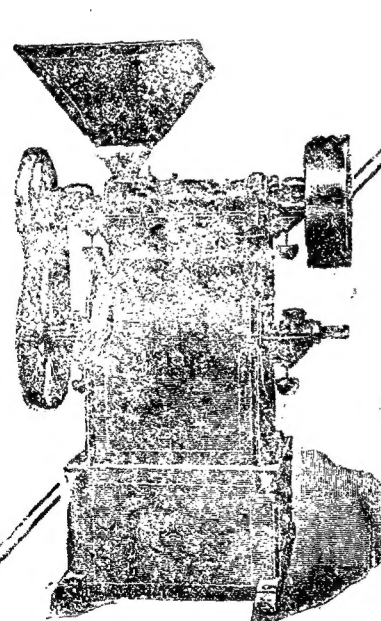
తపాలగృహము.

ఇచ్చటికి ప్రాధుట తొమ్మిదివరకు వచ్చుకలకల్లా తపాలా సాయంకాలము నుమాయుదాటు గంటలవరకు కొన్ని వీధుల కందుకులేదు. సాయంకాలము 5 గంటలలోపుగ నిడికరకువచ్చు చుండి మదరాసు తపాలా ఇష్టము 7 గంటలవరకు వచ్చుటలేదు. అచ్చటచ్చటనున్న తపాలావెట్టెలనుండి వానివైకున్న నేలేట పూర్వమే బంట్లారు జుత్తరయల తీసివేయుచున్నారని కూడ తెలియుచున్నది. ఇది యెవరిలోపములో యూ హింపనిగును.

కృష్ణాకలక్తరవారి రాక

అక్టోబరు నెలలో శ్రీ కృష్ణాకలక్తరవా రిచ్చటికి దయ చేసి యొకటి రెండువారము తిచ్చట మనము చేసేదనియు, జిల్లాబోర్డు మీటింగు కూడ ఇచ్చటనే జరుపుదు రనియు ననుకొనుచున్నాడు.

క్రిందటి ఆదివారమునాడు ఈ పురమందలి ఋషిమత సంఘ ద్వితీయార్థి శిక్షనము బహుజనప్రముగా జరిగినది.

Genuine Engelberg Rice Hullers

are in use in every Rice Milling District in India, and are giving satisfaction wherever installed.

We prepare and submit estimates for all sizes of Rice Mills equipped with Engelberg Hullers, and Shellers, and driven either by our own well-known Steam Plants or BLACKSTONE Liquid Fuel Engines.

Note.—Genuine Engelberg Machinery and the Spare Parts for same, can be had only from us, as we are Sole Agents and Distributors.

MARSHALL, SONS & CO. (India), Ltd., Engineers

9 Second Line Beach, Madras (P.O. Box 141)

and at BOMBAY, CALCUTTA, BEZWADA, LAHORE and TANJORE

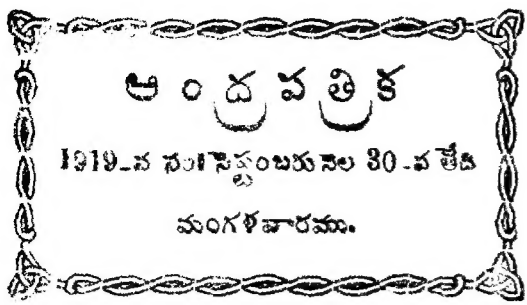
అమృతాంజనము

తలనొప్పలకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది. తరచు వివిధమైన నొప్పలను కూడ మా అమృతాంజనమును వాడి సంతమాత్రమున నయమగును. సులభ వెల 0-8-0 అణాలు.

అమృతాంజనం డిపో,

6, తంబు శెట్టి స్ట్రీట్, మదరాసు.

ఆంధ్ర జాతీయకళాశాల

ఆంధ్ర జాతీయ కళాశాల నిర్వాహకులు 1917-వ సంవత్సరారంభమునుండి 1919-వ ఏప్రిలు వరకు ప్రచురించిన వార్షికవృత్తాంతమును జదివినపుడు నూతనసంస్థాన లారంభదశయందనుభవించవలసిన కష్టకరంకర లన్నియును గోచరమగుచున్నవి. వదేండ్లకు బూర్వము జాతీయ విద్యాభావము జాతీయతభావము ప్రజలయందావిర్భవించినపుడు మహా సంస్థానాల రూప రేఖావిలాసములను సంభావించుట యెవరికిని సాధ్యముగాని విషయముగ నుండెను. మన దేశమునందు 50 ఏండ్లు వ్యాప్తమునందుండిన పాశ్చాత్య విద్యాభిక్షణ కద్దతులు మన తారకిసాధనములని ప్రజలు విశ్వసించుచుండిరి. భుక్తికి ముక్తికి పాశ్చాత్యవిద్యావిధానమే లోకోత్తరమైన విద్యా విధానమని ప్రజలు విశ్వసించుచుండిరి. పాశ్చాత్యవిద్యావిధానము భారతీయులయందు పూర్వముగ వరావలంబనమును గలిగించినది. పరభాష, పరభావములు, పరమతము, పరవాఙ్మయము, పరవిద్యావద్దతులు, పరకళిలు, పరసంస్కృతులు, పరమాదరణయోగ్యములుగ నుండెను. స్వదేశభావము, స్వదేశభావములు, స్వదేశమతములు, స్వదేశకళిలు, స్వదేశసంస్కృతులు, స్వభావావాఙ్మయములు నిరాదరణకు భాజనంబులుగ నుండెను. ఈ విషయవర్ధితులందు జాతీయకళాశాలను స్థాపించుట యందును నిర్వహించుటయందును గల కష్టముల నూహించుట సాధ్యముగాదు. ఈ విషయవర్ధితులందాంధ్రజాతీయ కళాశాలను స్థాపించి ప్రతిభుటితమైన ప్రతిబంధకములను జయించి ఆంధ్రజాతీయకళాశాల నీ యున్నతదశకు దెచ్చిన కళాశాలానిర్వాహకులును కళాశాలా పోషకులును ప్రశంసనీయులు. పాలకసంఘమునకు కార్యదర్శి వట్టాభిసేతారాయయ్య గారు వార్షికవృత్తాంతము నందు వ్రాసిన ఈక్రింది వాక్యములు కళాశాలా నిర్వాహకుల నెదుర్కొనిన గహనపమస్వలకు ప్రమాణములు.

“వైస్రాయి మొదలు జేకూలోని మహానీయులెల్లరు ఇప్పుడు ప్రసరించు విధానములలోని తాపములను ప్రోత్సహించియున్నారు. కొందరు దేశీయోపాధి మార్గదర్శకముగా ననియు, కొందరు రెండరి కార్యమును, కొందరు దాని విజాతీయతను, మరికొందరు దలంబించుచును పరభాషాసాధనము, విద్యాభ్యాసమును ఖండించుచున్నార. కాని అన్ని విచారములకు జేర్చి నూతనవిధానమున నమకూర్చువాడును బయలుపడెడి యుండలేడు.

అందరు పురజనులు 12 ఏండ్లకు బూర్వము నభిగానించి ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ స్థాపనమునకు ప్రయత్నముల నొనర్చి ననియు అందుకుగాను ఆంధ్రజాతీయకళాశాలను స్థాపించుచున్నది తీర్మానించిరి. అట్టి కళాశాల యావరమున గూడకేభావిలాసములతో నేడు మిత్ర పక్షించుచున్నార. జేకూలోనివలలో గూడ జాతీయవిద్యాభ్యాసపోషకముగా కాలక్రమమున క్షీణించుచుండ, కాలశరీరవ్యయము విజయము కష్టకరమైనను నమ్మకంతో జాతీయవిద్యాభ్యాసమున జాలనీయక ఆంధ్రులు నిలవనలెట్టిరి. కడతరుకు సహాయము లభించి భారతీయుల ప్రయత్నములు జడకడము కావై యున్నవనుకు నెరిగించుచున్నాము.”

వందేండ్లకు బూర్వము నూతనమైన జాతీయవిద్యావిధాన మిప్పుడు కొంతవరకు దేశమునకు పరిపాటియైన దని ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలా వృత్తాంతము తెలుపుచున్నది. ఆంధ్ర జాతీయ కళాశాల కారంభమునుండియును నాంధ్రులును నాంధ్రేతరులును ప్రోత్సాహము నొసంగుచుండినను నీ వదేండ్లయందును నెపుడును నీ సంస్థాన సంపదలతో దులభమగుచుండ లేదని వ్యక్తమగుచున్నది. కోవల్లి వానుమంతురావు వంతులుగారి నిరంతర పరిశ్రమవలనను నాంధ్రజాతీయకళాశాల యెక్కుటి కన్నులు పొట్ట పోసికొనుచున్నది. ఆంధ్ర జాతీయ కళాశాలకు సుస్థిరమైన పోషణసాధనము లేర్పడనంతవరకును వానుమంతురావు వంతులుగారికిని పాలకసంఘమునకును కళాశాల పోషణము డర్భరముగ నుండును.

ఇప్పుడు ప్రచురించిన వార్షికవృత్తాంతము నందు 1917-18 సంవత్సరాదాయము రూ. 79,650 లు గను వ్యయము రూ. 77,020 గను తెలుపబడినది. ఆదాయమునందు విరాళములు రూ. 36844 వివాహ కట్టములు రూ. 1379 జీతములు రూ. 1037, దీపావళిసమూహం 4289, లోకలభ్యాలు రూ. 4291 లు, కన్యాగారాదాయము రూ. 7577 లు మొత్తములు గలవు. వ్యయమునందు అప్పులు తీర్చుటకు రూ. 16645 లు, లోగడి బాకీల జమా ఖర్చులకు రూ. 11836 లు, గృహనిర్మాణములకు రూ. 5513 లు, ఉపాధ్యాయుల జేతనములు మొదలగు వానికి రూ. 9922 లు వడ్డలు గలవు. 1918-19 వ సంవత్సరమునకు రాబడి రూ. 71157 లు, వ్యయము రూ. 71091 లుగను తెలుపబడినది. రాబడియందు విరాళములు రూ. 20,948 లు, లోకలభ్యాలు రూ. 3125 లు, జాతీయ విద్యా సంఘము రూ. 2540 లు, దీపావళికి రూ. 4124 లు, వడ్డీ రూ. 1023 లు, జీతములు రూ. 1029 లు మొత్తములు గలవు. వ్యయమునందు జీతములకు రూ. 8371 లు కట్టడములకు రూ. 6011 లు మొత్తములు గలవు. గడించిన రెండేండ్లయందును కళాశాలకు సంప్రాప్త విరాళములందు 20 ఎకరముల భూమి: మొదటి వేంకటేశ్వరరావు గారు సాలీయాన కియ్య నేర్పాటు చేసిన రూ. 200 మునగాల రాజుగారి రూ. 1000 లు ఆనిజెంట్లమ్మగారి రూ. 15000 లు, అయ్యంగి రత్నమ్మగారి రూ. 3000 లు, వ్యవసాయశాఖకు లభించిన రూ. 12000లు, రంగూరు విరాళములు రూ. 7000లు పేర్కొనదగియున్నవి. ఇప్పుడు కళాశాలకు లక్ష రూప్యములు విలువగల కర్మాగారముకట్టడములు, 52 ఎకరముల కల్లపు భూమి, రూ. 22,000 నిలువ ధనము గలను.

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలయందు శాస్త్రవిద్యలతో సమానముగ కర్మవిద్యలును గలవబడుచున్నవి. విద్యావిధానము మాతృభాషాముఖమున గలవబడుచున్నది. విద్యార్థులు పాశ్రమవిద్యలయందును నివసించుచు విద్య నభ్యసించుచున్నారు. విద్యార్థులకు విద్యాప్రవృత్తివలనను స్వమతసాంప్రదాయాచారములందును స్వభావయందును స్వధర్మమునందును నభిమానము గలుగుచున్నది. వర్తమాన విద్యాప్రవృత్తియందు జ్ఞాన కర్మాంగ సంయోగము లేనందున కరీక్షలయందు త్రిష్టులు గానివారలకు జీవనోపాధి లభించుట దుస్తరంబగుచున్నది. బి. ఏ. కరీక్షయందు త్రిష్టు లైనవారు ఇరువది రూప్యముల వేతనముతో జీవయాత్ర నారంభించుచున్నారు. వదియేండ్లు విద్యాభ్యాసమును చేసి తరువాతను

మాతృభాష యందు పాండిత్యము లేక ను నాతృవిశ్వాసము లేకను జీవయాత్రను గడపుట దుస్తరమైనపుడు విద్యాప్రవృత్తివలన విద్యార్థులకును దేశమునకును గలుగగల ప్రయోజనమును ధీమంతు లూహించవలసియుండును. మన దేశమునందు జ్ఞానవిద్యల పోషణమువలనను కర్మవృత్తుల నవలంబించెడివారల కగౌరవ మేర్పడినది. మన ప్రస్తుత విద్యాప్రవృత్తియందు లోకములన్నియు గలవని మైశ్రములు సాక్షుగాను ప్రచురించిన విశ్వ విద్యాలయని వేదిక విశదము చేయుచున్నది. విద్యాప్రవృత్తియందు గల ఈ లోకములను నివారించుట కాంధ్రజాతీయ కళాశాలా నిర్వాహకులు వదేండ్లకు పూర్వమే పూనుకొనుట పాలకసంఘపు విశాలదృష్టికి నిదర్శనముగ నున్నది. కళాశాలయందు జ్ఞానవిద్యకు తోడుగ వడ్డంగము, సివిలు మెకానికలు ఇంజనీరింగు, వ్యవసాయము, వస్తునిర్మాణము, నేతకములు, చిత్రలేఖనము, మొదలగునవి నేర్పబడుచున్నవి. వేదాధ్యయనము, గానము, మతధర్మజ్ఞాన బాలరకు నేర్పబడుచున్నది. భరతఖండమునందీ కళాశాల యనుకమానముగ నున్నదని చెప్పుటయందు దతికయోక్తి లేదు. అనేక పాఠశాలలు జాతీయవిశేషమును గలిగియున్నను జాతీయతను లేక నున్నవని చెప్పవచ్చును. కళాశాలయందు 1916-17 నందు 188 విద్యార్థులను 1917-18 నందు 211 విద్యార్థులను చదువుచుండిరి. విద్యార్థుల జీతములవలన రెండవ సంవత్సరమునందు రూ. 746లు మాత్రము వచ్చినది. సంవత్సరమునకు సామాన్యమైన ఖర్చులు రూ. 24,991 లు, వడ్డీపాపు ఖర్చులు రూ. 18866 లు వగుచున్నవి. సామాన్య దాయము రూ. 13158 మాత్రము వచ్చుచున్నది. ప్రతిసంవత్సరమును రూ. 20,000 లు విరాళముల వలనను వసూలైనను గాని కళాశాల ప్రస్తుతస్థితియందైనను నిలుచుట కాధారములు లేవు. కళాశాల కీద్రవ్యమును నేటివలన సమకూర్చవలసిన భార మాంధ్రలోకముమీదను గలను. ఆంగ్ల కరమూత్సాహముతో ముందును నాంధ్రజాతీయకళాశాలను బోషించుచు నీకళాశాలను న జాతీయవిశ్వవిద్యాలయమునకు బీజముగ జేరని నమ్ముచున్నాము.

గత సంవత్సర మాంధ్రజాతీయకళాశాల చరిత్రమునందు దొక కష్టసంవత్సరముగ నుండిన. ధనములేకను నిర్వాహకులు కష్టపడుచుండగను నితరులు కళాశాల నపఖ్యాతిపాలు చేయ సయకట్టిరి. దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు పురాణము సూరిశాస్త్రి గారు కళాశాలా నిర్వాహకులకు దోషారోపణను చేసిరి. కోవల్లి వానుమంతురావు వంతులుగారిని వట్టాభి సేతారాయయ్య గారిని నితరనిర్వాహకులను స్వయముగ నెరిగిన వారల కెట్టి సంశయములును గలుగక పోయినను సంగతినందర్భయల నెరుగనివారలను కత్తికాయం దలి లేఖలు భ్రమించజేసినవి. నిష్టల భగవాన్సర్వగారి లెక్కల పరిశీలన వత్తమును టి. వి. వెంట్రామయ్యగారు వ్యాకతి సుబ్బారావుగారు సి. వి. నరసింహరాజుగారు ప్రచురించిన విచారణ నివేదికయును కళాశాలానిర్వాహకుల వ్యవహారములను పూర్తిగ సమర్థించుచున్నవి. నివేదికయందు దుర్వ్యయము చేయలేదనియును, కళాశాల బాగుగ నిర్వహించబడిన దనియును, అపవాదములు దురుద్దేశముతో నారోపించబడిన వనియును, విద్యాప్రవృత్తివిషయమై ఆరోపితము లైన దోషముల సత్యము లనియును, గోపాలకృష్ణయ్యగారి విషయమునందు విశ్వాసఘాతుకత జరుగ లేదనియును, వానుమంతురావుగారు సేతారాయయ్య

గారు కళాశాలకై పాటుపడి రనియును, ఆంధ్ర జాతీయకళాశాల యాంధ్రుల యుదారపోషణము నకు భాజన మనియును చెలిపియుండిరి. అన్యాయముగ నిందారోపణమును జేసికొని స్వప్రయోజన కరులును కరరంభాన్వేషణకరయలును నన్ని కాలములందును నుండురు. కాని వారి మాటయో పాయములు జనులను వంచించజాలవు. నివేదికను నామూలాగ్రము చేదివినవారలకు కళాశాల కవ కీర్తిని దెచ్చుటకై గోపాలకృష్ణయ్యగారును సూరి శాస్త్రి గారును కృతీకల ముఖమునను సీతర మార్గములను చేసిన యాందోళన మవకారముగ గాకను ప్రభుకారముగ బరిణమింపగలదనిచిచారణో పసంఘము వారు జాతీయవిశ్వవిద్యాలయాధికారికి పంపించిన నివేదిక విశదముచేయుచున్నది. నిర్వహణమునందు గడిగింట్లోకములకు మూలము ధనలోపమును ననుభవలోపమును గాని ఉత్సాహ లోపము సంకల్పలోపము గాదని కళాశాలాచరిత్రము నిష్పష్టముచేయుచున్నది. ఆంధ్ర దేశమునందె కాకను భరతఖండమునందెంతటను నిరుపమాన మైన సంస్థాకనగ నున్న ఆంధ్రజాతీయకళాశాల ఆంధ్రుల పోషణమునకును సహాయమునకును సాదరభావము నకును సకలవిధములను దగి యున్నది.

మెసపోటేమియా దుర్యయము

సైనికాధికారులు ద్రవ్యమును నిర్లక్ష్యముగ మెసపోటేమియా యందు వ్యయమును జేయుచున్న విధమును సర్ జార్జి బుకననుగారు ప్రస్తుత క్రిత యందు బాగుగ విరించిరి. ఇంతవరకును భరత ఖండమునందు పౌరసేవోద్యోగులు సర్విజ్ఞులుగ గనబడుచుండిరి. ఏకాభిధికారమునకైనను శాఖాధికారమునకు పౌరసేవోద్యోగి మహాపండితుడుగ బరిగణింపబడుట కరిపాటియైనది. ఇప్పుడు వారికి దోడు సైనికోద్యోగులును మహాపండితులుగ బరి గణింపబడెడి యుగము వచ్చినది. మెసపోటేమియా యందు యధారంభమునందు భరతఖండమునకు గలిగిన యువవాదమునకు సైనికపండితులుగారకు లని తెలియుచున్నది. సైనికు లిచ్చవచ్చినటులు కట్ట ణముగ నిర్మించుచున్నారు. రోడ్లలను వేయుచు న్నారు. నాకలను నిర్మించుచున్నారు. రైలులను నిర్మించుచున్నారు. నీటివనతులను గల్పించుచు న్నారు. భూముల నాక్రమించుకొనుచున్నారు. కొట్లకొలది రూప్యములను వ్యయమును జేయు చున్నారు. భరతఖండపాలనమున కవసరమైన అధికారులు మెసపోటేమియా యందు కులపాలన వ్యవహారములందు నిమగ్నులైయున్నారు. బ్రాహ్మ రేవును నావాశ్రయమును జేయుటకు మహా ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. సర్ జార్జి బుకనను గారు పదేడ్డకు పూర్వము సూచించిన జలాధార నిర్మాణ సూచనలను వెంటనే కార్యరూపమున బెట్టవలయు నని అధికారులు ప్రయత్నించు చున్నారు. ఇందులకు 4 కొట్ల సవరములు వ్యయముగ నని విల్లక్కుగా రంచనా వేసిరి. ఈ ప్రయత్నము లన్నియును కర్తవ్యాకర్తవ్య ముల నెగిన వ్యవహారములు గాని శాస్త్రజ్ఞులు గాని నిర్వహించుట లేదనియును ద్రవ్యము వ్యర్థ ముగ వ్యయ మగు చున్న దనియును బుకనను గారు ప్రస్తుత క్రితకు వ్రాసిన భావములతో ప్రస్తుత క్రితక సయిత మేకీభవించుచున్నది. భరత ఖండము మెసపోటేమియాకు సమీపము నం నుండుటవలన నీ భారమునందు విశేషభాగమును నీ దేశము భరించుచున్నది. భరతఖండము మహా లకమువలనను బాధపడుచు ధనసహాయమును

జనసహాయమును గోరుచున్న సమయమునందు మెసపోటేమియా యందు వ్యర్థవ్యయమును జేయుట యనుచిత మని ప్రస్తుత క్రిత చేసిన యువదేశము నధికారులు గ్రహించుట యవసరము. కంటను వృద్ధిచేసి క్రజల కవసరమైన యాహారకదార్థ ముల నందజేయుటకై జలాధారములను నిర్మించు టకు భరతఖండమునందు విశేషావకాశములు గలవు. అధికారులు ద్రవ్యమును వారిప్రయత్న ములను దేశావసరములను గవసరించి నియోగిం చుట యుచితమని సర్ జార్జి బుకనను చేసినహితో కదేశము పర్తమాన సామ్రాజ్యవ్యాపకదేశయం దెవరిబుద్ధియం దైనను జొరబడు నని నమ్ముటకు వీలు లేదు. అనవసరముగ భరతఖండము నీ రాజ్యాంగసమస్యలం దిడించుట లాభములేని బంధకములకు గారణము గాగలదు.

పరిశ్రమశాఖాధికారి - బదలాయింపు

ఏమి తెలియనివారిని కరిశ్రమపండితునిగ నియమించుటయును నియమించినవా రభిరుచిని జూపుచు గొంత పాండిత్యానుభవమును గడించు చున్నపుడు పేరొక యుద్యోగమునకు బంపుటయును మనరాష్ట్రమునందాచారముయియున్నది. కలెక్టరు పనిచేయుచున్న ఆర్.డబ్ల్యు. డేవిసుగారు కరిశ్రమ శాఖాధ్యక్షులుగ నియమింపబడిరి. వారు కొంత కష్టపడి శాఖావ్యవహారములను గ్రహించి కార్య దక్షత్యమును గడించినపుడు డేవిసుగారి నీవని నుండి తప్పించి జడ్జినిగ నియమించుట అధికారు ల దురాచారమునకు నిదర్శనము. డేవిసుగారిని జడ్జినిగ నియమించుట సత్కరించుటయే పరా భవించుటయే గ్రహించుటకు సామాన్య కలవి గాని పని యై యున్నది. పరాభవించుటయును గాను సత్కరించుటయునుగాను మామూలు వ్యవ హారమని కనులను చేయువారు వాదించవచ్చును. కాని డేవిసుగారిగాని క్రజలకుగాని ఈ సమాధా నము తృప్తికరముగాదు ఆశునతన యనుభవముచే గడించిన విజ్ఞానమంతయును జడ్జిమొంతును వ్రా యుటకు వినియోగింపవలయునని అధికారులు తల చి వారి కీ పని నిచ్చియుండవచ్చును. డేవిసుగారు భారతీయ నిరీక్షణముతో కరిశ్రమసమస్య సహా కించుట కుపక్రమించుట డేవిసుగారి బదలాయిం పుకు గారణంబై యుండునా యను సంతకము గలుగుచున్నది. దీనివలన క్రజల ద్రవ్య మేరీతిని వ్యర్థముగ వ్యయముచేయబడుచున్నదియును వ్యక్త మగుచున్నది. అధికారులు కరిశ్రమలను వృద్ధి చేయుట కవలంబించెడి మార్గము హస్తాస్పద మగుచున్నది యుద్ధ మారంభమైన తరువాత నెందరో కరిశ్రమ పండితులు వచ్చిపోయిరి. కరి శ్రమలకు మాత్రము సంచలనము గలుగ లేదు. క్రభుత్వమువారి వ్యవహారములు చలనమును గలి గించునని నమ్మకమును బుట్టించవు. కరిశ్రమ శాఖ భారతీయుల హస్తములం దుండిన వారిట్టి అవకతవక వనలను జేసి యుండరు. డేవిసుగారి బదలాయింపునకు గారణము వారు భారతకరిశ్ర మల కట్లను జూపుచున్న పరమోత్సాహ మేమో యని సంతకము గలుగుచున్నది. తగని వానిని తగనివనికి నియమించుట యధికారసిథి గాని తగిన వానిని తగినవనికి నియమించుట యధికార సిథి కాదని తోచుచున్నది. అనుభవమును గడించిన డేవిసుగారిని కరిశ్రమశాఖాధికారమునుండి తొలగిం చకను వారి నీ పనియందే యుంచుటకు క్రజా డేయమును గోరెడి శ్రీవిల్లింగ్డను ప్రభువుగారు ప్రయత్నించుదు రని నమ్ముచున్నాము.

రాజ్యాంగ సంస్కరణాందోళము

బ్రిటీషు ద్వీపములు

బ్రిటీషు ద్వీపములందు మన రాయబారులు వివిధప్రదేశములందు సభలను జేయుచు భార తీయుల యాశయములను క్రజలకు దెలుపుట సంతృప్తికరము. బెజంటుగారు స్వరాజ్యసమితి కక్షమునను హాసను ఇమాము హన్షిమకు సత్య మూర్తి తిలకు మొదలగువారు గాంగెటక్షము ననువన్యాసముల విచ్చుచు దేశసేవను జేయు చున్నారు. ఆగస్టు 25-వ తేదిని లండనునందు ఎస్సెక్సుహాలునందు కంజాబు వ్యవహారములను జర్పించుట కొక సభ గూడినది. ఆ సభయందు “కంజాబు శిక్షలను దొలగించువరకును రాజ్యాంగ సంస్కరణములను బహిష్కరింపవలయును” అను తీర్మానమును సకలాత్వాలా చిమ్మను లాలు సత్య మూర్తిగారు ప్రతిపాదించిరి. పారెకు, దూబె తిలకుగారు ప్రతిఘటించినందున తీర్మాన మొడి పోయినది కాంగ్రెసు కక్షమునందును రాజ్యాం గములందును భేదాభిప్రాయములు గల పని తిలకు సత్యమూర్తి గారల వ్యవహారములు వ్యక్తము చేయుచున్నది.

జాతీయ హాసభాధ్యక్షుడు

అమృతసరమునందు క్రజలు పరమోత్సా హముతో జాతీయమహాసభా సమావేశమును జరుపుటకు ప్రయత్నించుచున్నా రని వార్తలు తెలుపుచున్నవి. మహాసభను జరుపుటకు 3000 మంది సంతకమును జేసినటులు తెలియుచున్నది. కంజాబునందధికారులు సభను జరుపుట కధికా రమును నొసగిన సభ విచారముతో గూడినను వైభవముగ జరుగుట నిశ్చయము. సభాధ్యక్షుడు లోకమాన్య తిలకుగారు దగియుండురని ఈవక్రిక యందు కొన్ని దినములకు బూర్వము సూచించి తిమి. నేడు చేరిన మరాటావక్రిక గా. మోతి లాలు నెహ్రుగారు తగియుండురని వ్రాసుచున్న ది. మరాటావక్రిక తిలకుగారి వక్రిక. కంజాబు విషయమునందు మోతిలాలు నెహ్రుగారు నిర్భ యముగ బంజేయుచున్నారు. ఆదేశభక్తుని నియా మకము సకలవిధముల దగియుండునని మరాటా వక్రికతో నందరును నేకీభవించగలరు.

బంగారుదిగుమతి

దక్షిణాఫ్రికానుండి 5 లక్షల సవరముల బం గారము మనదేశమున కెగుమతి చేయబడినటులు తెలియుచున్నది. బంగారమును తులము 1-కి రమూ రమి రూ 20 ల చొప్పున కొనినటులు తెలియు చున్నది. మన క్రభుత్వమువారు కొనుగోలు ధర ను ధ్రువపరచిన దిగుమతి కంగీకరించుచును క్ర చురించిరి. క్రజ లాతురపడి బంగారము ధరను వ్యర్థముగ పెంచకను స్థిరముగ నూరకుండిన బంగారము సవరము 10 రూప్యములకు మేలిమి రూ 16 లకును నమ్ముట తటస్థము గావచ్చును. మార్వాడివర్తకులకు సొమ్మును భారబోయకను క్రజలు బంగారమునకై వేదిముంచుట వివేకము.

నాలవ యాంధ్రసారస్వత మహాసభ:

సహాదేశసమయము సమీపించుచున్నది. వ్యాపకతనమును భాషాసారస్వతముల యభివృద్ధికై క్రభుత్వమువారు విశ్వవి ద్యాలయమువారు క్రజలను సహకూర్చునన సౌర్యముల ను గూర్చి చర్చించి తీర్మానించుట యెక్కువ అవశ్యము. భా షాభిమానులవలన వివిధము లగు తీర్మానములను రప్పించి యా లోచించి వానిని కూడ బేర్చి తిత్తు తీర్మానములను క్రజలం చుట యెక్కువ ప్రయోజనకరము. కాబట్టి అక్టోబరు 15-వ తేదిలోకల భాషాభిమాన లండనుకు తమకు తమ తోచిన తీర్మానములను విడిగా చుట్టి కాలికములపై వ్రాసి కుంక బ్రాతితులు:—కాల్లసాంగోపాలరావు సహకార్యవర్ధి.

అంతుక, నిర్మలంబు 28:—తైత్తిర్యోక్తమునవలె కవ
కవపతి వ్యాసముఖా నర వార్షి బుధావను గార్వీ (వా
యునువ్యాసు:—నర విలితులు దీక్షానుగారి ప్రకారిక ప్రకా
రమిష్టము 4వట్లు సావరమును వ్యునునును. ఈరెనునును
నేడయో తీర్మానింప నుచి విమోక్షము ధనము
నైక వైష్ణవియటకు ముందుగా స్వారూపకము వున్నదియు
కుతు స్వాప్రవృత్తునందలి వ్యవసరింకు నుండియు గల కవిటీ
సోకరాని వేర్వరువలయును. అనేక నందర్వరముల వరుకును
మెనుటామియా వర్తకము నెంపొందాలగు. అందుచే
మెనుటామియా యధిస్థితి నిమిత్తము శ్రద్ధింపు సామ్యునై
నమృతాధిపతి చాల వ్యులముగ నుండినది. అంతిమున
వేర్వర వేర్వరించి భవమునకు చాల వున్నమాదిక రాగలు
అదియు వీరుచాలములొ రాగలగు. అందుచే నెంపొం
మియాక చాల నింపొదిగా వర్తిస్థితి నిండితి యిట్లుపలె
యునును, తేకయంతటిని పొరుగ వర్తిస్థితి ముకుతు పొరుగే
తెలివై నవారి సుకసుఖముగ వేర్వరువలయునందియు. వ్యు
యమును చాలవిశేషముగ లగ్నింపవలయు ననియును వర్తి
దివెను (వాయునువ్యాసు.

మరణములు

లండను, సెప్టెంబరు 27:— వైకాంటుబెర్టీ, మేడను కట్టి గారలు మరణించినది తెలియుచున్నది.

హిందూ దేశము, బంగారము.

లండను, సెప్టెంబరు 27:— బొంబే 99 పిల్లలకు భర చొప్పున రిలీఫుల సౌకర్యము నిజమగు బంగార మిటీనల దక్షిణాఫ్రికానుండి హిందూ దేశమున కంపదేశము.

ప్రశ్న

అస్ట్రేలియా ప్రయాణము.

లండను, సెప్టెంబరు 27:— పాలెట్టును తూర్పువైపునకు ప్యాకెట్లనుండి మెల్బోర్న్ కేగ ప్రయాణించుచున్నాడు. ఇతడు జీవితావధి ప్రయాణముచేసి అచట విశ్రాంతి తొలుతు దిగను. 20 రోజులలో మెల్బోర్న్ కేగ నుద్దేశించుచున్నాడు.

మరియొక వార్త.

27-వ తేదీ నాటి కర్రలు ప్యాకెట్లలోనే యుండినట్లు తెలియుచున్నది. అట్లంటే 1-వ తేదీ నకలు అస్ట్రేలియాకు బయలుదేరును. 9-వ తేదీని కరాచీ నును, 11-వ తేదీని కల కత్తాయను, 15-వ తేదీని సింగపూరును, 25-వ తేదీని మెల్బోర్న్ ను చేరవలయునని అతని యుద్దేశ్యము.

బాల్టిక్స్ రాష్ట్రములు

లండను, సెప్టెంబరు 27:— ఎస్టోనియా, లెట్లాండు, యుక్రేనియా, లిథునియా లండను ప్రతినిధులు తమ రాష్ట్రముల స్వాతంత్ర్యమును త్వరలో సంగీకరింపవలయుననియు, అట్లంగీకరింపకుండుటవలన భౌవిశ్ఠిని సూచి సంక్షేపము గలుగుచున్నదనియు చెప్పుచు సంధినిభవారి కందలు గలసి యొక దరఖాస్తు సమితి.

జర్మనులు లిథునియాను విడిచిపెట్టుట

పారిస్, సెప్టెంబరు 27:— మార్షల్ ఫాటగారి ద్వారా ఉన్నతస్థాయి తమ తీర్మానము నిట్లు తెలియబరచిరి. జర్మనీ వెంటనే లిథునియాను విడుదలయింతు. తేటన్న కాని, కావరసావరము రాకుండగను, అర్థిక సహాయము చేయుటకు ఏర్పాటులు జరుగకుండగను కట్టుదిట్టములు చేయబడును.

తెనడా

వేల్పు యువరాజుగారు.

విక్టోరియా, సెప్టెంబరు 27:— నవంబరు 10-వ తేదీన యువరాజుగారు బట్టవానుండి వాషింగ్టనునకు బయలుదేరెదరు.

రుమ్మా

బ్రిటిషు సైన్యములు కాకసువర్తముల వీడుట.

లండను, సెప్టెంబరు 26:— కాకసునందలి బ్రిటిషు సైనికు లింకను మరణించుచున్నార. బాబూ రాష్ట్రమునందలి ప్రత్యేక మాత్రము తప్పావ్తఖానిదక సర్వీ తమకువర కుండవలయును.

బ్రిటిషు సైన్యములు రుమ్మాను విడిచిపెట్టుట.

ఆర్చెంగు, సెప్టెంబరు 26:— వేలకొలది బ్రిటిషు సైనికులును, ముఖ్య శిబిరాధికారులును నేడు బయలుదేరిరి. కట్టకడకటి బ్రిటిషు సైన్యము 27 వ తేదీన బయలుదేరును. సైనిక సేవనుండి విడుదలైన బ్రిటిషు సైనికులను ఉత్తర రుమ్మా సైన్యములందు చేర్చుట తుత్తర రుమ్మా ప్రభుత్వమువారు దేదేలించుచున్నారు. మరఫీరంగి సైనికులతోడను, ఫీరంగి సైనికులతోడను ఒకదళము సేర్పరవలయునని దాని యావకండియం ది ఉద్యోగియులు వైమానికోద్యోగముల నిమిత్తము దరఖాస్తుల సమితి.

పోట్లాట:— పురుషోద్ధయార్థ ఆర్జుణులలో ప్రాధముకం వెనీకత్తుమున పనిచేయుచున్న బండ్లవాండ్రకు మరొందరిని పోట్లాట జరిగినది. చాలకుండికి వెళ్లుట తగిలినది. అన్ని బండ్లు ఏటిలో క్రొయ్యబడెను. కొన్ని నిరిగిపోయినవి. రాను పోలీసుకానివారు విచారణ చేయుచున్నారు.

క్షత్రియ మహాసభ.

విశాఖపట్టణము

ఈ నెల 14 తేదీన విజయనగరములో విశాఖపట్టణం జిల్లానుండి గల క్షత్రియుల త్రవ్వకపుట్టిని గోరి (అరు ముఖ్యముగ బాహుర విశాఖపట్టణం నుండి) మానసియలగు చింతలపాటి వేంకటసూర్యవరసింహరాజు బి. ఏ. వి. యల్. గారి యధ్యక్షతక్రింద నొక సభ జరిగినది. ఆసంఘిర మి తీర్మానములు జరిగి:వి.

(1) 1920 వ సం॥ జనవరి నెలలో ఈ జిల్లానుండి గల క్షత్రియుల నందరిని సమావేశపరచి విశాఖపట్టణం జిల్లా రాజపుత్రసమాజ మను పేరిట నొక సమాజమును స్థాపించుటకు, (2) వై సభ సమావేశ మగులాపల విజయనగరం మహారాజావారిని ఈ సమాజమునకు ప్రెసిడెంటుగా నుండగోరుటకును, గోపాలపురం పాత్రయిటరుగారైన శ్రీరాజా ఉప్పలపాటి వేంకట విజయగోపాలరాజుగారిని వైసు ప్రెసి డెంటుగా నుండగోరుటకును (3) బొంబేర్ శ్రీ భూపతిరాజు సీతారామరాజుగారు శ్రీ పూసపాటి వేంకటపతి రాజుగారు కార్యదర్శులుగా నుండుటకును, (4) 1 శ్రీ గొట్టుముక్కల నుండరామ రాజుగారు 2 శ్రీ భూపతిరాజు బంగారాజు గారు 3 శ్రీ కాకర్లపూడి వేంకట సూర్యవారాయణ రాజు గారు 4 శ్రీ చూడునూరి అప్పలరాజుగారు 5 శ్రీ పూసపాటి సూర్యవారాయణ రాజు గారు 6 శ్రీ దాట్ల విజయ రామరా జుగారు 7 శ్రీ గంతులూరి జోగీ జగన్నాథరాజుగారు 8 శ్రీ వెం.మెస్సె బంగారాజుగారు చందాలను, విరాళములను కనూలుచేయుటకును, (6) వై రాజపుత్ర సమాజమునకు సా జన కొరూపాంతు తత్కృతగాని మొత్తము నియ్యవారు చందాదాతలగును 25 రూపాయలకు తక్కువగాని మొత్తము నియ్యవారు సమాజముయొక్క వ్యయముకట్టి నిర్ధారణచేయుట కర్తవ్యులుగా నుండుటకును, (6) ఈ సమాజము స్థాపితమైన వెంటనే రీజిస్టరీ యగుటతోడనే అత్యాధిక్యము గలక మాన సియులగు భూ. వెంకటపతిరాజుగారు 2 గా. చింతలపాటి వేంకట సూర్యవరసింహ రాజుగారు 3 శ్రీ భూపతిరాజు బంగారాజుగారు 4 శ్రీ పూసపాటి తమూర వేంకటపతిరాజు గారు బి. ఎ. రి శ్రీ కాకర్లపూడి వేంకటసూర్యవారాయణ రాజుగారు యొకసంఘముగా నుండి సమాజపు నిబంధన ల ప్రాయోజకులు తీర్మానింపబడినది.

సంవత్సరపు చందాలు వసినవారు:— గా. చింతలపా టి వేంకట సూర్యవరసింహరాజుగారు రు 200-0-0, పూస పాటి లక్ష్మీవృసింహరాజుగారు 50-0-0, దాట్ల వారాయ ణ రాజుగారు 200-0-0; పూసపాటి సూర్యవారాయణ రాజుగారు 100-0-0; గా. భూపతిరాజు వెంకటపతిరాజు గారు 100-0-0; రాజా సాగి సర్వన్నారాయణ రాజుగారు 50-0-0; పూసపాటి వేంకటపతి రాజుగారు 50-0-0 ము కొందరువసిన మొత్తం 110-0-0. అటు మొత్తం 1010-0-0

బల్లారి.

ధాన్యము ధరలు.

బల్లారి సెప్టెంబరు 11:— ధాన్యమునకు దరలు విపరీ తముగా పెచ్చగుటయు, పొలములలో వసిన వైరులు మాడి పోవుటయు, కర్షణ తరీయక వేసవికాలమునలె వారము దినములనుండి ఎండలు కాముటయును జూచి బీదప్రజలు బ్రతుకుటయే దుర్లభమని తలచుచుండిరి. ఈ సగతునకు సమీక్షగామములందలి పోలములలో వేసియుండిన “ముంగారి” యియుల పూర్తి సకాపు జెంతుయిడినవి. ముంబైవ్యవసాయ శీవయాత్ర కేయగలమా యను బీతి బీద ప్రజల మనంబులలో గట్టిగ నాటియుండినను. బజారు విధులలో కల్త్రాలు బయ్య ముక్రయించెడు ఫలములకూడెను బీదజనులు తమ తాత్ర యములను జూచినవారి మనంబులు గరుగకమానవు.

నీటికనకతి

నిన్నటిదినమునుండి యీ సగతున కర్షణ తరీయక ముందలి డెను. ఈ సగతున కంకటికి నీల్ల తనలిగానుండు ముండినీళ్ల కొలతు లేండు నెలలుగా కట్టిపోవుటచే నకల ప్రజలు కడు నవస్థకు బాలిరి. ముంచినీటి బావులు సగతులో నచ్చుటచ్చుట నుండినను తట్టనవారులందఱు వానివై ప్రమిదప్ప డెట్టిను తులయిన చిరకాలము నీటివసతి నిచ్చుచుండ గలుగునా? నేటి సాయంత్రము దీపములు వెట్టిన ఘడియకు తరువాత పావులు కాలము ముంచి కర్షణ తరీయకనది.

వివక్షరము:— మొత్తమునాదేశమునంద

అంత హానికరముగా నుండలేదు. బంగారమునను బరాను వ్యాధితగ్గుచున్నట్లు నిర్ధానగా తేలి:ది. బొంబాయిమున సం దింకను వ్యాధితులయున్నది. నాకలలో బొంబాయిది బయలుదేరినవారికి వ్యాధిసోవచున్నట్లు కంటివారలూర్చు చున్నవి. బొంబాయిరాష్ట్రమున వ్యాధి సకృతు:ను ప్తి మగను నున్నది. మధ్యరాష్ట్రములలో జబ్బులపూర్వ ధా ప్తి మ ర్యా రా పట్టణములందు వ్యా క నబడినది. సంయుక్త రాష్ట్రములలో గూడ వ్యాధి త్రి గాలేదు. కంబాబులో వ్యాధి నాయమాత్రముగా నున్నది. నూతలో నున్నది గాని సామాన్యముగా నున్నది. చెన్న రాజధానిలో నున్నది గాని మరణములు మెచ్చుగా క చెన్నరాష్ట్రమున ఈ నెల 10 వ తేదీతో సంతమైన మున 22 మ్యూనిసి క లు కట్టనములలో వ్యాధివలన 188 మంది చనిపోయిరి. చెన్న కట్టణ న 80 మంది చనిపోయిరి. బంగారమున 14 మ్యూనిసిపలు కణములలో 61 మంది చనిపోయిరి. కలకత్తా నగరమున 15 రు చనిపోయిరి. బీహారులో స్వల్పము. అస్సాములో వ్యా లేదు. బర్మాలో 18 మ్యూనిసిపలు కట్టణములలో 62 మం చనిపోయిరి. రంగూనులో 47 మంది చనిపోయిరి.

నోటీసు. (180)

కృష్ణజిల్లా తాడేపల్లిగూడెం గ్రామములో శ్రీ పి వెంకట సర్వవారాయణ రయిను మిల్లులో వున్న కేకండ హేందు 16 నామనల్ హాన్సుపరకుల ప్తీమయింజన కిక్కిదాగిబారు కాపురస్థులు మృత్యుంజయ కమ్మరిపియల్ కంపెనీవారు ది 17-8-19 తేదీ రూ. 1900 కు పేంపు టున రు. 200 లు అద్యాప్తు యిచ్చి వాయిదాలోగా కంట్రాక్టు మరతు ప్రకారం మిగతాసామ్యుయ్యవంతున యింజన తీసుకు వెళ్లవంతున సదకు యింజన సదకు మృత్యుంజయ కమ్మరిపియల్ కంపెనీవారి లెఖ క్రిందనుండి L.10-19 తేదీన వుదయం గం 10 లు అగాయితు సాయిం రెండు గం 5 లు వరకు కట్టినగా మిల్లువద్ద వేలంవేయబడును. గడుక యిందు విషయము సంబంధిసి కావలసినవారు యీ దిగుక సంకం చేసిన వారిని కనకొకలయారు. పాట మరతు పాటకాలమందు తెలుపబడును.

కందుల నాగన్న,

తాడేపల్లిగూడెం కృష్ణజిల్లా

అమృతము నకు. 1750

రైతు హల్లుల్లు, కొనులు, సెవకేటల్లు, హల్లున శ్శేరు సామానులు, జల్లెడలేమలు, యితర అన్ని రైతుమిల్లు సామా నులు, ఎమిరి, సీమెంటుసాల్లు, వైరుక్లాసు, బెల్టింగులు, హెట్టింగులు, పుల్లిలవగైరా యావత్తు సామానులు సరసరు యిన ధరలకు యిమ్మబడును. ఇంతియేకాక కూరకాయలు, లూబ్రికేటింగు ఆయిలు, గ్రీజు, 50 క్రూడుఆయిలు భాళి సీసాలు, 400 వాల్లు గాలనులు కట్టు భారీదబ్బాలు విక్రయ మునకు సిద్ధముగానున్నది. ధరలకు యీ క్రింది చిరునామాప యింగ్లీషులో వ్రాసినయెడల జవాబులు యిమ్మబడును.

S. Venkatarama Aiyar & Co.
Post Box No 107 Madras.
Telegraphic Address, Genuine.

తామర తైలము

దబ్బా 1-కి 0.6-0. పోస్టుఖర్చులు వేలు.
మా కంపెనీ తామరముందు అన్ని తామర ముందులవలెగాక చులుకుగా పనిచేయును. ఎటు వంటి దురదకలిగిన పొడలుగాయుండినను కూడ మూడుపూటలలో మా మందు మాన్యగలదు.
తామర ఒక విధమైన పురుగుల వలన చర్మముమీద గాని, కెండుకలలో గాని, లోచర్మములో గాని, గోళ్లలో గాని బుట్టవచ్చును. పురుగులలోని భేదములబట్టి తామరలోను రెండు మూడు భేదములు గలవు.
గుర్తులు:—దురద, ఉంగరములకంటి చుట్టు, పొక్కు లు, రసికారుట, కెండుకలు ఊడిపోవుట మొదలగునవి. కొంచెముగా లేది కేరీరమంతట వ్యాపించి నిద్రపట్టుని జల విర్షుడును.
అమృతాంజనముడిపో, 6 తంబు కెట్టిపిధి, మదరాస్

స్థానికాది వార్తలు

ప్రాచ్య మహానిధి కు విరాళము:— బరోడా మహారాజుగారు 1000 రూపాయలు విరాళ మొసంగి.

చెన్నపురి ప్రాంతీయ జడ్జిలు:— న్యాయమూర్తి కుమారస్వామిరాజ్, న్యాయమూర్తి జడ్జిగారు 31-10-19 క తేదీ వరకు కుటుంబ హెచ్చింపుబడినది.

ఆర్థిక శాఖ:— ఆర్థిక శాఖలో 5 ఖాళీలకు ప్రాచీన వనరుల నియమించబడుతుంది. వీరు కలసి వారు కలిసి పనిచేస్తారు. వీరిలో తేలికవారి కుద్యోగము లీరుబడు నని యిండియా దొరతనమువారు ప్రకటించి.

అహమదాబాదు కేసులు:— ఇంట్లు తగుల బెట్టిన మూడు కేసులలో 3 గురు ముద్దాయిలను విచారించి 7 గురిని వదలివేసి. ఒకరికి మూడూ 5 ఏండ్లు కఠినశిక్ష బడినది.

తంతివార్తల ఆలస్యము:— బొంబాయి నుండి బందరుకు పూర్తిరీతి ఆర్డర్ 2-3 రోజులు. సగము రేలు డిఫర్ 2-3 రోజులు. బందరు నుండి బొంబాయికి పూర్తి రేలు ఆర్డర్ 16 గంటలు. సగము రేలు డిఫర్ 86 గంటలు.

విడుగువదులు:— కలకత్తా టంకాలమై ఈ నెల 27 క తేదీ కనివారమువారు విడుగువడినది. వస్త్ర పధికముగా కలకత్తాను గొన్ని గోనెసంఘము మూలము తగులబడినది. ఆ నామ యంత్రమును సమగ్ర విశ్లేషణ పోయినందున పనిసరిగా జరుగలేదు.

కంప్లైంట్లు:— అక్టోబరు 1-వ తేదీ మొదలు కృష్ణా జిల్లా లియ్యును బహువిధమున తప్పి తక్కిన లియ్యులు ధాన్యముల పోలికనగా మలబారు కోయంబులూ నీలగిరి జిల్లాలందుకు రైలుమార్గ నిర్బంధములేవడ వామోటుగా పోవచ్చును.

భారతీయ బాలభటు సంఘ పాస్టికోల్పనము:— రేపు సాయంకాలము 4 గంటలకు గోకేలపాళెలో డాక్టర్ ఎన్. సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి గారి యాజమాన్యమున వై వార్షిక తీర్మానము జరుగును. బాలభటుశిక్షణకు గూర్చి తి ఎన్. ఆరండేలుగారు ఉపన్యసించెదరు.

ఉద్యోగములు:— సి. ఏ. హండ్రెస్సంగారు నియమింపబడిన కలెక్టరుగారు మేకేరుగారు విశాఖపట్టణము జిల్లా కలెక్టరుగాను ఆర్ నారాయణశాస్త్రి గారు కడప అడిషనలు జిల్లాజడ్జి గారు నియమించ బడిరి. 15-8-1920 తేదీ మొదలు 3-11-20 వరకు 18 నెలలు నెలవియ్య బడినది.

మహాత్మాగాంధీగారు:— తంజావూరు అల్లలూ నడ జేయుటకు దొరతనము వారసలందించిన విధానమును గంధీ గారు మోడించినది విన్నవించు గారు కాననపల్లిలో నుడివరిని ప్రకటించినది పోరబాట. ఈ అల్లలలను గూర్చియు వారి నేరుట కలవలించబడిన పద్ధతులకు గూర్చియు గంధీగారు చా శ్రద్ధవహించిరి మాత్రమే మూల విన్నవించు గారు నుడివరి.

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల, బందరు:— దశరా మహోత్సవముల అక్టోబరు 2-వ తేదీ వారంభమగును. 2, 3 తేదీలు వస్త్రీల వ్యాయామములు జరుగును. 4-వ తేదీ విజయ దశమిగా సాయంకాలము 4-30 గంటలకు కళాశాల వార్షిక తీర్మానము జరుగును. రావులవాడూర్ కలవల కణ్ణను శ్రీశ్రీ గారు ధ్యక్షత వహించెదరు. ప్రాంతీయ కలీల పోటీ సారాంశ మూర్తిగారు ఉపన్యసించెదరు.

సర్వా మహాత్మాసమయము:— కచ్చప్ప హామోర్తి సాయంకాలము జరుగుచున్న దశరా మహోత్సవముల జల్మమున సేతు యుగము రాజాగారి యాతిధ్యము జరుగునని ప్రత్యక్షాంశ ప్రకటనము వివోదాంతము. రేపు బుగరము సాయంకాలము వైశ్య సభ్యుల యాతిధ్యము జరుగును. ప్రతాప రుద్రయ్యలలోని కొన్ని రంగములు ప్రదర్శింపబడును. విద్యార్థుల క్రయము జరుగును.

మదరాసు మరణములు:— నవంబరు 27 క తేదీలో అంతమైన వారమున జేయండికి 40.9 మంది చొప్పునను గతవారము 48.1 మంది చొప్పునకు మరణించిరి. ప్రస్తుత వారమున మహాత్మా 14 మందికి తగిలినది. 7 గు మరణించిరి. ఇకాఫ్ మొదలగు 18 గు ఇతరజ్వరములవలన 22 మందియు చనిపోయిరి. గతసంవత్సర మివారమున జేయండికి 65-2 మంది చొప్పున చనిపోయిరి.

స్త్రీ మరు లిగులబడుట:— రంగూనునుండి కలకత్తాకు బయలుదేరిన ఆరొండ్ల స్త్రీ మరు హెచ్చయ్యెదదకు వచ్చు సరికి టిపూరునుండి గదిలో చంబబయలుదేరినది. నా విధము కొంత సేపటికి చంబబయ్యెనేని. టిపూరులో 100 కి 25 మరుకు పూర్తిగా తగులబడినది. తక్కినవాటికినూడ చాలవస్త్రము కలిగినది. గాని స్త్రీ మరుకు మాత్రము నష్టమేమియును కలగలేదు. అక్టోబరు ఈ నెల 29 వ తేదీ సాయంకాలమునకు కలకత్తా చేరినది.

వేంకటేశ్వర గుణామృతవర్షిణీ సభ:— అక్టోబరు 1-వ తేదీ మొదలు 8-వ తేదీవరకు వై సభాసభ్యులను వెంకటేశ్వర భారతీయ నందలి లేబరు యూనియనువారి భవనమున వార్షిక తీర్మానము జరుగును. 1-వ తేదీని ఎన్. ఓ. బల్లభిరామ్ మొదలియారుగారు, రామానుజకవియను గూర్చి యుపన్యసించెదరు. వారిపై ఆదికారమును పెట్టిగారు అగ్రాహనాధికారము వహించురు. 2-వ తేదీని వి. ఏ. నుండరయ్యగారు భిక్షులనుగూర్చి యుపన్యసించెదరు. టి. వి. కళ్యాణ నుండరము మొదలియారు గారు అగ్రాహనాధికారము వహించెదరు.

గుంటూరు జిల్లా భారత బాలభటు సంఘము:— ఈ నాటి యుదయమున శ్రీ రాజావారి బంగళాముందు బాలభటుసభాధ్యక్షుడు ప్రారంభించబడినది. 65 విద్యార్థులు పాల్గొంటుండిరి. శ్రీ మతి అయ్య: వేంకటరమణయ్యగారు కావలి కంకర రావుగారు, వారణాసియునుండి విద్య సభ్యులైన శర్మగారును మున్నగు ప్రముఖులు వచ్చి శిక్ష ప్రారంభించిరి. ఉదయము 9 గంటలకు భారత మాస్ట్రులతో ప్రారంభించబడినది. వేంకటరమణయ్యగారు విద్యార్థుల నెల్లనకు కమలాకరముగా నుండు నట్లాటించిరి. ఆందు విద్యార్థులకు కొన్ని హితవాక్యములు చెప్పియుండిరి. తదనంతరము కవారు ప్రారంభించబడి 10-30 గంటలకు సమాప్తము గాంచిరి. మరల భోజనానంతరము 1-30 గంటలకు వ్రాసిన ప్రారంభించబడినది. మిట్టినేడ్డి రాజా నరసింహ రావుగారిచే హిందీభాష బోధనలుండెను. అటుపిమ్మట కావలి కంకర రావుగారు యూనియన్ కావల బంధించియుండెను కొంత బోధనేసిరి. అటుతరువాత శ్రీ వేంకటరమణయ్యగారు ఈల విషయము కొంత పాఠము చెప్పిరి. సాయంత్రము అరవై షారు మొదటికి యీ విద్యార్థులకు తీసికొనివెళ్లి వారికి కొన్ని ఆటలకు సేపుయింది. చట్టి వరసించు రావు.

ట్రెబ్యూరు కృత్రిక:— కాలీవాధరాయగారు:— ఈ నెల 29వ తేదీ నుండి కాలీవాధరాయగారు మరల ప్రధాన సంపాదకత్వమును వహించిరి. సేతు సేతు మరల సంపాదకత్వమును వహించిరి. ఇండెమిటీ బిల్లుకు సంబంధము 100-కి 99 మంది ఆమోదించురని సామ్రాజ్యకావనసభలో తివా నా మాలికు సాహెబుగారు నుడివరిగాని బాధ్యతల అధికారులు మనస్సాక్షి నాదరింతురేమియు వారి కిటీల కలిగిన అనుభవము సృంతురేమియు నిట్టి స్వయంవియుక్త నాయకత్వముల యిచ్చుకోలు మాటలను తగినరీతిగా భావింతురు. తంజావూరు ప్రజలు వీరినాయకత్వము నెప్పుడును పాటించరేను. వేయల నాయకుల మనకొనుటకు వారి అంత రాత్వత అంగీకరింపకపోవుటచే లోలోపల వారికి సంక్షోభము. పంజాబు దేశమును దీచట్టును ఆక్షేపించినవారు లేనేలేరు. మాలికు సాహెబుగారు రట్టుబడినపుడు మాటకడ బడియుండును. 100 కి 99 మంది చట్టును సంగీకరింప రనుటకు అంగీకరింతురని వారనియుండురు. లేక నోట నట్టిమాటలుల బూనినను మనముల వై న వారందులకు కృతిరేకమే కలది యందురని మావలనే సర్వవిషయములను గ్రహించ గలిగిన యాద్యోగు లూహించియే యుండరు. మహాత్మా గంధీగారు పంజాబునకు వచ్చుటకు సర్ పెన్సి గతగా రనుమతికొనంగద రని వేదెదమని రాయుగారు ప్రధానసంపాదకయ వ్యాసమున వ్రాసిరి.

తుపాను ప్రమాదము:— తూర్పు బంగళా ప్రాంతమున చాలజిల్లాలలో తుపానువలన చాలవస్త్రము కలిగినది. బగర్, టులో సామాన్యగృహము లన్నియును రేకులయిండ్లును కూలిపోయినవి. తేలకొలిది తులంబములకు గృహవిశాళము కలిగినది. పోలీసు నూపరెంటుయిల్లు, పోలీసు స్టేషను నునకులు కోర్టును గు బంగళా లు కూడ కూలినవి. పోలీసునూపరెంటును యిండ్లెత్తరును పడవలలో నుంచాయు చేయుచుండిరి. వారిదేదలము చనిగినది. వారిద్దరును బ్రతికిరి. మొత్తము ఇండ్లుకూలబడినవి దొరతనమువారికి 20 వేలను ప్రజలకు 2 లక్షలను నష్టము కలిగినది. మైసూర్ను గూర్చికోవా, కిరీగంజి జిల్లాలకును సాదివలో (కొంతభాగమునకును) చాలవస్త్రము కలిగినది. బ్రాహ్మణులలో బలమైన న్యాయ బంగళాలు 6 కూలిపోయినవి. డక్కాలో చాల హెచ్చుగా నష్టము కలిగినది. విక్రమపురమున మార్కెట్టుబజారుకు అన్ని యిండ్లులమైగవి. ఇచ్చాపురమునను మూల్యవగరముననుటసాల కడేల సాదగ్రులన్నియును పోయినవి. డక్కాలో చాల ఇండ్లు కూలివని సతీతీరమున మిక్కిలి నష్టము కలిగినది. వదిలో పడవలన్నియును చనిగినవి. 800-400 పడితము చనిగి యుండును. చాల లాంచీలు పోయినవి. గోనెసంఘల గోదాములకూడ కూలివని. డక్కావగరమునకును చీకాకై నది, పాతకాలము కళాకాలము కడేల అన్నియును మూయు బడినవి. తెలిపోను, తెలిగొన్న తిగలన్నియు తెలిపోయినవి. కలకత్తాకు కమిషనరును వచ్చిరి. డక్కా కళాకాల విద్యార్థులు ప్రిన్సిపలు టర్నరుగారి ఆనుమతిని బాధితులకు సహాయము చేయుచున్నాడు. కళాకాల మూయుబడినది.

చెన్నపురి రాంధ్రసభ:— సభాసభ్యులను వచ్చున్న హాలులో జరుగుచున్న దశరామహోత్సవముల సందర్భములో మొన్నటి పీఠికాపురీకుల యాతిధ్యమును పురస్కరింప కొని సభ్యుల తత్వమున వారణాసి నూర్కారావుగారు రాజా గారికి కృతజ్ఞతాభిరందనము లర్పించిరి. రాజాగారికి సభ యెడగల యభిమానమునుగూర్చి యుచ్చటించుచు వారు సభా గ్రంథాలమునకు జేయూర్యముల విరాళము గొనంగిన విషయమును సభాధననిర్వాహమునకు వారువిశేషముగ సహాయము చేయుచున్నారని విషయమును సభ్యుల కెంతకడకది మరింత పోత్సాహము కలిగించిరి. ఆరుమంగిలుగా, సామి వేంకటాచల శ్రేష్ఠిగారు గ్రంథాలము స్థాపనమునకు జేయూర్యముల విరాళ మొసంగిన విషయమునుపాడ ప్రస్తావించిరి. గ్రంథాలము స్థాపనమునకు భవన నిర్మాణ ప్రయత్నము నకును సభ్యులకు పురికొల్పియు, విశేష శ్రద్ధాశక్తిలై వ్యయత్రయసమలకు వెనుదీయక సభాకార్యములను నిర్వహించుచున్న సహకార్యదర్శి కాళీవాధరి వాగ్గేర రావు తంతులుగారిని నేతృత్వాధికారి పీఠము సుబ్రహ్మణ్యము శ్రేష్ఠిగారిని సహజసహాయ సంభావించిరి. గొన్ని రావులవాడూర్ కలకల కణ్ణశ్రేష్ఠిగారు సభ్యుల కాలిధ్యమిచ్చుటచే స్వయముగా సభకు విచ్చేసి సభ్యుల నానందింపజేసిరి. ఆ రుచ్యములైన యిపామోరాధికములు యిగి నిన నుక కీర్తికేతులైన కోర్కె వేంకటలీల గారు, టి. టి. ఎల్; గారి కోడలు సత్యపతియను బాలిక హాజ్యోనిను జాయించుచు అరగంటనేపు పాటలుపాడి సభ్యుల సంగీతమైతను అనంతము సారంగధర నాటకములోని కృంగారు మున్నాదయంగముగా ప్రదర్శించబడెను. కాలవార చేసి వినుపుపుట్టింపక కార్యక్రమమును శ్రీమముగ యేర్పాటునకు సభ్యులు సంతోషభరితులైరి. కాళీ వాగ్గేరరావు తంతులుగారు సభ్యులకరతాభిషేకము కణ్ణశ్రేష్ఠిగారిని పుష్పమాలికలంకృతులకు గాంచి త్తమున వారికి కృతజ్ఞతాభివాదము లర్పించిరి. శ్రేష్ఠి గాయెడగల యభిమానమును గూర్చి ప్రస్తావించుచు, స నట్టియు చేయనున్నట్టి యు మహోపకారముల సర్వదీ మతి సత్యకలి పాటను ప్రకటించిరి.

రూపాయిలు:— పురుచ్చేయోర వరము వారు రూపాయికి 8 ప్రాంతల 88 పెంట్లు కర్త కల 60 పెంట్లును యిచ్చుచున్నాడు. ఇదిక వారు 2 ప్రాంతల 90 పెంట్లు మాత్రమే

British Railway Crisis.

Failure of Negotiations.

Unparalleled Position.

Inexplicable Strike.

Strike Opens Quietly.

LONDON, September 27.

The strike opened quietly, the men leaving their depots without disorder. Trains from Edinburgh and Glasgow to the south started crowded last night. Officials did not guarantee that the passengers would reach their destinations. The position at the London termini at midnight was:—Paddington service ceased; London Bridge, Waterloo, and Liverpool Street, trains finishing journeys; Euston, King's Cross, and St. Pancras, late trains to the North cancelled. These were crowded with drivers and guards anxious to start in order to return to their homes in the north, but the signalmen left their boxes, hence the cancellation.

Vehicle Workers' Attitude.

It is regarded as improbable that the strike will extend to the "bus and tram services" whose employees have no grievances. But the executive of the Vehicle Workers' Union meets to-day in order to consider the situation. The executive of the Railway Clerks' Association telegraphed to members to remain neutral and perform their own duties and not those of the strikers. Ireland is not affected by the strike.

Stations Closed.

Tram and bus services were still running this morning, pending the meeting of the Vehicle Workers' Union this evening. The rush for trams and buses was enormous, every stopping place being crowded. Numbers had to walk. Employees at Chelsea power station, which feeds the tube, ceased work, and so stopped the Surrey trams. The continental tram for Victoria and two long distance trams from Liverpool Street managed to leave, but otherwise the trains were entirely suspended. The stations are closed and goods yards picketed. Emergency orders have been issued to enforce the strict rationing of coal, gas and food as during the war. Compulsory requisitioning of vehicles and horses is provided for, and volunteers are called for to drive motor vehicles and provide protection to volunteers.

The Real Test.

The funds of the Railwaymen's Union are estimated at one and quarter million sterling, sufficient to finance the strike for a month, but the real test is expected during the first three days, as if the essential services can be temporarily carried on the failure of the strike is certain. The factor in favour of the Government is the enormous number of motor lorries at its disposal, but it is possible that the railwaymen may invoke the support of their partners of the Triple Alliance, so provoking a still graver situation. Steelworks at Wolverhampton, employing 3,000 hands, are closing down immediately in consequence of the strike, and other works are expected to follow suit.

Standstill Complete.

The latest reports from the great provincial centres show that the standstill is complete everywhere. The bus and underground strike in London is holding up hundreds of thousands of business men and women, taxis, and numerous improvised conveyances are creating a record block of the streets, every route to the city being choked with vehicles. Taxis are taking on passengers from Charing Cross to the Bank. Many passengers proceeding on the steamer "Osterley" to Australia are temporarily stranded at St. Pancras, but the authorities provided motor lorries, thirty of which were loaded with Australians and their wives and families. plane companies are mobilising every available plane for urgent transit. Up to the present there have been no disorders.

F. M. Earl Haig and Premier.

F. M. Earl Haig attended yesterday's Cabinet meeting conferred with the Premier for two and half hours.

The Position Analysed.

Government's Arrangements.

LONDON, September 26.

In connection with the Railway strike, it is pointed out that no reduction in wages should occur before the 31st December and wages would be maintained at present level until the cost of living had changed, of which there was little anticipation months ago. The view is expressed that bringing the new seems to show extraordinary callousness for common public interest. It is how railwaymen pressed for a recognition of permanent wages. Thus a man receiving 50 shillings before the war should receive fifty shillings, the amount reached owing to the increased cost of living. This request made for the stabilization of war wages went beyond the other trades of the country. Government to accept the principle, but arranged that remain at the figures reached—for example 50 shillings in war-time compared with 40 before the war until the 31st December. The arrangement provided for holding on March and December to determine wages according to the prevailing

conditions. The fact that the standard could be reviewed at the end of the year makes the strike still more heinous, for, whatever railwaymen think of a permanent wage fixed by Government, it is at least open to revision during another three months. The first grades in which the wages have been finally settled are drivers, firemen, and cleaners. The subject of the present controversy is a standard rate for the remaining grades. Government fixed a standard for the lowest grade men at a minimum of forty shillings weekly, no matter how the present cost of living may drop. This is compared with a wage of eighteen shillings before the war. Government has guaranteed that the railwaymen's war wage shall continue fully while the cost of living stands at its present level. The war wage, exclusive of pre-war pay, was thirty-three shillings, when the cost of living was 125 per cent. above normal. The latter is now 115 per cent, but the railwaymen have been guaranteed against a reduction of war wage, until the percentage reaches 110, and only then it remains at that figure for three months. Railwaymen rejected that offer and insisted on the principle of the advance made to drivers, firemen, and cleaners but, although the two former classes received advances which more than covered the addition of a war bonus, the standard wages of cleaners were fixed at a lower figure. It is therefore contended as idle for railwaymen to suggest that they have gone out on this principle. The case of drivers and firemen stood alone, as the railwaymen's leaders always contended that those had a very special responsibility and were unfairly treated in war-time. The leaders rejected the Premier's offer to continue negotiations in order to abolish any grade anomalies in wages. It is understood that the Government has made a complete arrangements as possible for carrying on transport by motor services. Petrol and oil are rationed, also food. Government has done everything possible for securing the feeding of the country. Doubtless troops will guard the railways, but no arrangements have yet been made to run trains with military labour.

Fresh Developments.

Mr. Cramp, Chairman of the Railwaymen's Union, and other Union representatives had a conference with Sir Eric Geddes at midday. In some quarters this is regarded as indicating that the door for negotiations is not yet shut. The demand for a special session of Parliament to deal with the strike is growing. A sensation has been caused by the news of the drastic step taken by the Government to cope with the food problem. The Government proposes to close Hyde Park and use it as a motor park and a distribution centre for milk and foodstuffs. This news has been received with great relief by millions dependent on outside supplies of milk. It is anticipated that all London busmen, tram men and taximen will strike to-night in sympathy with the railwaymen. Already a quarter of a million have responded to the Government's appeal for motor drivers. Mr. Thomas has instructed the Irish railwaymen not to strike without the authorisation of the executive of the National Union.

Unparalleled Gravity.

8 P. M. The situation to-night is one of unparalleled gravity. No new negotiations have been begun, and there seems to be no hope of the resumption of conference. Mr. Cramp's conference with Mr. Lloyd George this morning had no significance. It was simply for the purpose of agreeing regarding the official report of yesterday's conference. An attenuated daylight service has been maintained by the London and Brighton Midland and Great Eastern Companies on their local lines, but long distance services are entirely suspended. Some of the latter trains have been stopped "en route," while others have had the greatest difficulty in reaching their destinations, owing to the signalmen leaving their boxes. Last night's Irish mail is still missing. The country has reverted to war rationing, and everything has been done to ensure motor transport of foodstuffs. Aeroplanes are taking part in relieving the situation, and the passenger and parcel mail services are being arranged between London and Edinburgh, also to the continent. Newspapers publish weather forecasts in connection with these services. It is estimated that a million men are on strike or idle.

Mr. Thomas's Accusations.

Ministers' Alleged Lack of Tact.

Mr. Thomas has issued a statement charging certain Ministers, whom he does not name, with lack of tact, at yesterday's conference. He even alleges that they seemed to desire a strike. He instances Sir Eric Geddes in this connection. Mr. Thomas says that when the Premier made an offer indicating a ray of hope, and when Mr. Thomas was endeavouring to interpret it as the way out, Sir Eric Geddes before Mr. Thomas had completed the sentence, said "You cannot accept this." "That", says Mr. Thomas, "was an example of the atmosphere created by the Ministers for anyone seeking to find a bridge."

The Premier's View.

Strike is Inexplicable.

Mr. Lloyd George, in a telegram to the Chairman of the Carnarvon County Council, where the Premier was due to speak to-day, explains that his absence is due to the strike. He proceeds:—

"I have come to the conclusion that in a long and varied experience, I can recall no strike entered into so lightly, with so little justification, or with such entire disregard of public interests. On its merits the strike is inexplicable. The Government had made an offer which every fair-minded man must regard as generous, and the Government begged the Railway Union to postpone the strike, were it only for two or three days. They declined to grant even this respite to their fellow country men, and the service on which the life of the whole people so much depends, was stopped with practically no warning. The Government has reason to believe that the strike has been engineered for some time by a small but active body of men who have wrought tirelessly and insidiously to exploit the Labour organization of the country for subversive ends. I am convinced that a vast majority of Trade Unionists are opposed to this anarchist conspiracy. In the interests of the nation the Government has no alternative but to accept the challenge thrown down to society as a whole. The Government intends to meet the blow at the public weal with all the resources at the disposal of the State, and it looks to the nation to support it in maintaining the fabric of social order on which the prosperity of this country depends."

A Deliberate Matured Intention.

The Premier reviews the circumstances leading up to the strike, emphatically asserting that the dispute is about some thing which could not possibly come into operation before next year, yet the nation is thrown into dislocation of a hurried strike without even a week's warning. The Government had stated its readiness to consider the anomalies in the proposals, but the railwaymen declined even to discuss the offers. The precipitancy of the railwaymen's action gives the impression of deliberate matured intention on the part of some individuals to seek a quarrel at any cost. The Premier is convinced that it is not the strike for wages or for better conditions. Those engineering the strike have made many hitherto unsuccessful efforts to capture the leaders of Trade Unionism. There is no more patriotic body of men in this country than the railwaymen, whose conduct in the war demonstrated the fact. When they realise that they are fighting, not for fair conditions of labour, but are being used by the Extremists for sinister purposes, their common sense will resume the way and save the country and their own families from a disaster.

A Demonstration in Albert Hall.

A demonstration of railwaymen was held in Albert Hall to-day, when a resolution was passed endorsing the Executives' action in calling the strike. Mr. Thomas, in a speech, declared that if Mr. Lloyd George would say he was prepared to concede the same principle to all railway servants, the strike could cease immediately.

Labour Minister's Views.

The Disturbing Element.

The Labour Minister, Sir Robert Horne, in the course of an interview, mentioned that one of the elements causing the difficulty was the fact that every grade of workers received the same flat rate of war bonus (irrespective of the rate of wages. This influenced the Government's concessions in fixing the new wages of drivers and firemen, who are the highest paid workers. Sir Robert Horne also drew attention to the average addition of 100 per cent. under the proposed new standard wages, compared with the pre-war wages, and pointed out that the hours of labour had been reduced from ten and even twelve to eight, and that extra allowances had been made for overtime, night duty and Sunday work.

Newspaper Condemnation.

Railwaymen's Under-Estimation.

With the exception of the "Daily Herald" the newspapers unanimously condemn the railwaymen for suddenly forcing an industrial war on the community, when there was ample time to negotiate and at the very moment when the country is threatened with bankruptcy, owing to inability to export manufactures. They believe that the railwaymen have under-estimated the strength of public opinion, which is hostile to them, and the power of the Government. It is pointed out that till last evening the public was ignorant of the matters in dispute, and the hope is expressed that the publication of the exact demands and offers will yet lead to a fresh discussion. Convocation of Parliament is generally urged, with a view to throwing light on the situation by a searching debate.

An Economic Struggle.

War Wage to be the Minimum.

The "Westminster Gazette" and other newspapers refuse to believe that the strike is the result of cross-purpose between the Authorities and the Railwaymen's Executive but agree that it is an economic struggle of the first importance. The "Westminster Gazette" puts the struggle thus:—The railwaymen are determined, if they can, to establish a principle that the highest war wage is to be the minimum wage of the future, irrespective of the course of prices. In other words, the war wage is not to be a temporary compensation for high prices but a permanent gain.

Tram Union's Sympathetic Decision.

Irish Labour Executive Party Approves Strike.

LONDON, September 2

The protracted meeting of the bus, tram and taximen's union, decided to suspend until Monday decision to one out in sympathetic strike.

Liverpool's meat supply is held up at Birkenhead. The General Manager and four assistants since the strike began, have been working pumps to keep the tunnel clear of water. Cessation of pumping for few hours would make the tunnel unworkable for months.

The Steelworks at Hartlepool are closed.

Several race meetings have been abandoned.

The executive of the Irish Labour Party, issued a manifesto approving the railway strike and urging the workers to be in readiness, though the strike on railways has not been declared.

ion was unable to open the anti-home Belfast, because there are no trains. Gilbert Hall, Mr. Thomas asserted that the on intimidated. Mr. Cromley, Secretary of Engineers said, if the strike failed, all its were doomed for the remainder of their

Sequel to Railway Strike.

orted that the Welsh tinplate works, steel arious collieries are closing down in conse- he Railway Strike.

Strike Spreads.

The entertainments federation has decided on al strike of the employees in entertainments, theatres, except cinemas and a few theatres, signed the agreement with the federation for of a minimum wage and employment of only nists.

Strike Settlement.

Thompson's Refusal to Widen the Issue. Thomas, in an interview said that, he was anxious tiement, but the attempt to turn the dispute into other than the labour question was floating the situation and making it ous. He definitely refused to widen the issue.

Situation on Railways Improves.

LONDON, September 28 (4 45 P. M.) situation on railways has somewhat improved, for ple, the southwestern railway is running a train to mouth and Southampton this afternoon, and hopes trains to the west England to-morrow and also to the restricted suburban service. Brighton railway ur trains between London and Brighton yesterday. anager states that the half hour train service on ic lines is already assured. Many are volunteering es. Eight forty five Folkestone train left ria this morning as usual. The train left n at midday for Crew, because the Driver lives at and wished to return home.

Traffic Situation Unchanged.

LONDON, September 28, 6/20 P. M. is officially announced that the traffic situation is aged. Food distribution arrangements are proceed- uthly. Offers of service are pouring in from all re, and arrangements are being completed to make mediate use of volunteers.

Social Unrest.

The Profiteering Act. Ironmoulders' Strike.

LONDON, September 28. social questions in which the public here are most ted are prices of commodities and the provision of . They are showing a notable blindness in con- with both.

eat indignation has been expressed in at wo London districts over the proposed building us. It has been suggested that local authorities refuse to pass plans for such buildings until se shortage is remedied. The essential fact is ge earners, who are the principal supporters of are so ready to pay to see films that the erection has even at the present prices of material and iers attempting return, but they are not ready ne rents that render house-building without State ble.

n in conjunction with the subsidy on bread, this is that wage-earners can afford to pay for luxuries equiring the State to provide necessities. Those x indignant over the erection of cinemas when are wanted' refuse to see the root of the trouble. tity towns have refused to appoint local commit- the Profiteering Act, an Act regarded by many al persons as a foolish concession to popular ; but eight hundred have been or are being

Daily Chronicle" enquirer claims to have dis- that even the threat of the Act has already a the prices of a number of articles. One of these , or which there is a much better crop this year, ers include all articles of clothing, only a blind ud believe the working classes were unable to ney for clothes. It does not seem to occur to the ighers against profiteering that, if prices be forced o that half the money people are willing to spend y all there is in the market, some one is likely to t.

Robert Blatchford is now trying to e the workers that, although the just a of wealth is desirable, it is even gent that we should have more to divide. Mean- e ironmoulders' strike threatens to disorganise e engineering and shipbuilding trades.—

Russia

British Evacuate the Caucasus.

LONDON, September 26, ritish evacuation of the Caucasus continues, but ment is remaining in the Batum Province until re of the province is arranged.

Evacuation of Lithuania. Supreme Council's Decision.

LONDON, September 27. ome Council has decided, through rman evacuation of Lithuania, on of food-supplies to Germany and ngements.

Provinces.

pendence.

LONDON, September 27. of Esthonia, Lettland, submitted a joint address on an early recognition withholding of recogni- future.

British Troops Leaving Russia. North Russian Government's Hope.

LONDON, September 25. ARCHANGEL:—Thousands of British troops and the General Headquarters embarked to-day. The last British troops leave on the 27th instant. The North Russian Government announces its intention to engage demobilized Britishers to serve with the North Russian armies, and hopes to form a brigade of infantry with machine-guns and artillery. One hundred officers have already applied for appointments as aviators.

Dominions

The Prince of Wales.

LONDON, September 27. VICTORIA:—The Prince of Wales leaves Ottawa for Washington on the 10th of November.

Germany

Baltic Provinces.

German Evacuation.

LONDON, September 28. BERLIN:—It is semi-officially announced that a mixed German and Entente commission is proceeding to the Baltic Provinces shortly to settle the German evacuation. The German Government in order to enforce the execution of the Commission's decision, has ordered that the troops refusing to leave shall have the pay stopped and shall not receive any supplies.

German Attempts for Establishment of Monarchical, Pro-German Russia.

LONDON, September 28. STOCKHOLM:—A message from Helsingfors states that, the Russian General who escaped to Finland, declares that Petrograd and Moscow are in direct communication with Berlin. The German General staff officers are leading the Bolshevik troops. The Germans are working to establish monarchical pro-German, Russia.

Mesopotamia

Mesopotamia.

Sir W. Willock's Scheme.

Sir G. Buchanan's Suggestions.

LONDON, September 26. Sir George Buchanan, in a final article in the "Times" says Sir William Willock's scheme would at present cost nearly £40 millions and the scheme should be examined by a Committee of the best engineering experts in the Empire, before a decision is made or money expended. He thinks that a more substantial guarantee would be required, and that works would probably be begun on a very small scale. He declares that no great increase in the trade of Mesopotamia can be expected for a number of years, and the return on the capital invested in the development must be slow. On the contrary, the capital invested in Persia might be expected to give an early return, once life and property were secure and confidence felt in the administration. He concludes that the development of Mesopotamia must be slow, and urges an immediate sane and sober survey of the country and ruthless reduction of expenditure.

General

Gold for India.

LONDON, September 27. Five hundred thousand sterling of the latest gold shipment from South Africa has been taken to India at 99 shillings an ounce.

Notorious Robber Executed.

LONDON, September 26. A telegram from Teheran says the notorious robber Neih Hussein Kashi has been publicly executed there.

Flight to Australia.

A French Aviator's Attempt.

LONDON, September 27. The French aviator Poulet, who is attempting a flight from Paris to Melbourne has arrived at Geneva. He anticipates reaching Melbourne in twenty days.

Poulet's Programme.

LONDON, September 27. It appears that the aviator Poulet is still in Paris. He leaves for Australia on the 1st October and hopes to reach Karachi on the 9th, Calcutta on the 11th, Singapore 15th, and Melbourne on the 25th October.

New York Cotton Exchange.

An Advanced Rate.

LONDON, September 27. NEW YORK:—On the Cotton Exchange to-day rates advanced 144 points on heavy general buying, owing to bullish trade advices, reduced crop estimates and the expectation of a very small ginning report.

Britain's Naval War Losses.

LONDON, September 27. An official return is issued to-day showing that British warships lost during the war numbered 254, including 13 battleships, 22 cruisers, 65 destroyers and 54 submarines, and 815 auxiliary ships were lost, including 244 colliers and 246 trawlers.

Stoppage of Foreign Shipments of Coal.

LONDON, September 28. The coal controller has ordered stoppage of all foreign shipments of coal from Cardiff conserving all coal for the use of Great Britain.

Obituary.

Mr. Frank Laver

LONDON, September 26. The death is announced of the Australian cricketers. Mr. Frank Laver.

Viscount Bertie.

LONDON, September 27. The death is announced of Viscount Bertie.

Madame Patti.

LONDON, September 27. The death is announced of Madame Patti.

Indian Telegrams.

(ASSOCIATED PRESS)

Simla

The Mission to Lepers.

Lady Chelmsford's Address to Indian Ladies.

SIMLA, September 26. At a largely attended purdah party Her Excellency Lady Chelmsford explained to the ladies present the Mission to Lepers in India and the efforts that are being made to ameliorate the condition of lepers. Her Excellency addressed the ladies in vernacular, of which the following is an English translation:—A meeting on the subject of the lepers in India was held recently at the Viceregal Lodge and those Indian ladies who were present expressed great interest in what they heard. As there are probably many other Indian ladies both in Simla and elsewhere who might be interested, I have arranged to repeat the address at your Purdah Club gathering to-day and to illustrate it with a display of slides. Great changes are taking place in India at the present time, Indians are taking an increasing part in the affairs of the country and it is necessary for them to consider more and more closely all matters which may affect the welfare and happiness of the people. Where matters of health are concerned it is right that Indian women should also take an interest in them and be in a position to offer wise counsel and advice on these subjects. In order to fit themselves for these tasks of mercy women must become better acquainted with the conditions under which many of their fellow-countrymen and women live. The needs and sufferings of the poor and helpless should be their concern, and I would go further and say that the lot of even the dumb animals is a matter in which they should take deep interest. It is right that women should know of the thousands who suffer from tuberculosis or blindness, of the needless sufferings borne by many women in childbirth and of the terrible lot of the leper and also of the suffering borne by many animals. If any of you had seen a poor woman with fingers and toes fallen off and face all disfigured by the ravages of leprosy, or a helpless mule with her little thin legs bent down through being worked at too young in age, your hearts would burn with indignation and sorrow and you would determine that these things should not be allowed to continue in this beautiful land of India. There are in India about 150,000 lepers, many of whom live in a state of great poverty. They are a misery to themselves and a danger to the community. For their sake as well as that of the general public it is necessary that steps should be taken to stamp out this dreadful disease. In years past the disease was common in Europe and the fact that it has entirely disappeared from that continent shows that the same result is not by any means impossible in India. This can be done in two ways, by segregating the lepers and by saving the children. The only efforts so far have been those of the Mission to Lepers started 45 years ago by Mr. Bailey with funds from England. He opened a few homes to which he invited the lepers. These have now increased to 60. In them some 7,000 lepers voluntarily live. They are supported in part by a sum amounting to 2½ lakhs annually subscribed from England and partly by Government grants, but the interest lately aroused by the efforts of Mr. Oldrieve and the sums of money since received both from Rajas, Maharajas and wealthy citizens show that real interest is being awakened in the Indian public. This is a hopeful sign that the needs of the leper only have to be stated to secure the help and interest of the community. I earnestly hope that both men and women will come forward not only with money but to dedicate themselves to live and work amongst the poor and sick in the land and will carry on the work which heretofore has been mostly done by noble and devoted missionaries and social workers. There are about 500 untailed children of leper parents now being brought up in homes and schools under the care of the missions and their lot must appeal to the heart of every woman in the land. I appeal to the women of India to take a special interest in these children of India and I would suggest that purdah clubs might undertake the support of one or two of these children annually and work for them, to supply them either with clothes or with comforts and little luxuries, thus sharing with those less fortunate than themselves those blessings which they enjoy.

Sale of Council Bills in New York.

SIMLA, September 22. Applications for New York Councils on the 17th September amounted to Rs. 63,85,000 and were accepted to the extent of 11½ lakhs at 4½ cents per rupee or over. On the 24th September, 20 lakhs will be offered at a minimum price of 4½ cents.

Government and Gold.

SIMLA, September 27. The Financial Department of the Government of India issued a communique stating that the Controller of Currency or Accountant-General, Bombay will contract to pay for gold on delivery at the acquisition rate prevailing at the time the gold was purchased for shipment. The firm or institutions desiring to take advantage of this arrangement must declare the fact and the date of purchase to the above officers without delay. The India Office is prepared to make similar arrangements for shipments to India.

Bombay Civil Aviation in India.

BOMBAY, September 25.

The policy of the Government of India, with regard to civil aviation in India is outlined in the following letter which has been sent to the Bombay Chamber of Commerce by the Commerce and Industry Department of the Government of India:—I am directed to inform you on the subject of the development of civil aviation in India. The Government of India are advised that at the present stage of development any scheme of air transport should be governed by two main principles which I am now briefly to explain. Firstly, by far the most costly part of air transport is the maintenance, and security requires that the maintenance service should be of the highest efficiency but the speed of aircraft is so great and the range so wide that a single maintenance organization will serve a very large area. The Government of India are in fact advised that maintenance centres at seven places, namely, Bombay, Calcutta, Madras, Karachi, Delhi, Nagpur and Rangoon, should be sufficient for the service of all probable routes in India and Burma. Moreover, when once the necessary maintenance centres have been established, machinery for further expansion may be added without greatly increasing the cost of upkeep. Owing to the high cost of maintenance, therefore, it is desirable that the utmost advantage should be taken of the inherent features of air transport, namely, speed and range in order that the maintenance centres may develop their full power. On the other hand, if maintenance centres are unnecessarily duplicated, the prospect of financial success will be seriously prejudiced. Thus, the first principle is that a large organization, with a few well placed maintenance centres, is economically more sound than several small organizations involving many maintenance services. Secondly, the development of aircraft is now very rapid and types of machines and engines are constantly changing. The cost of maintenance is reduced proportionately by the speed and endurance of the machines used, which affect in particular the engine, overhaul for the distance flown, the life of the machine, fuel distribution, the number of accessories required and the personnel and workshops. It is important, therefore, that an air transport organization should be absolutely free in its choice of machines. The second principle, then, is that the air transport organization should not be dependent on any particular aircraft construction company.

In accordance with these two principles, the Government of India after taking the best technical advice available, are inclined to the opinion that civil aviation will best be developed in India by the grant of a monopoly for a term of years for the carriage of mails by air, throughout India and Burma to a single air transport company which should be independent of any particular aircraft construction company. The monopoly would be limited to the carriage of mails and postal rates would be levied by the Government. The company would have a free hand in fixing rates for other goods and passengers in open competition with any other companies which might be established for such traffic. It must be recognized, however, that a mail monopoly company with a well organized system of maintenance centres, would probably be able to shut out competition for other traffic unless it abused its position.

The terms of such a monopoly will require careful attention of all the interests concerned. It is suggested that you should place this letter before the members of your Chamber, and that any firms or groups of firms which are interested in the development of civil aviation in India, should then communicate to this Department as to the basis for discussion, conditions which would be agreeable to them. Any such communication would, of course, be treated as confidential, if so desired.

The Indemnity Bill.

Sir N. Chandavarkar's Views.

BOMBAY, September 22.

Sir Narayan Chandra Varkar, writing to the "Times of India" with regard to the Indemnity Bill, says that in the fervent hope that it may ease the situation and reconcile the parties for and against the Bill, he submits to H. E. the Viceroy and his Government that a provision should be inserted in the Bill making a certificate from the Committee of Enquiry a condition precedent to the grant of indemnity. He quotes Sir Andrew Scobie's speech when introducing in the Imperial Council a Bill granting indemnity to the witnesses before the Crawford Enquiry in Bombay in 1883 in support of his proposal and believes that the insertion of such a provision in the present Bill and also a provision that no suit or criminal prosecution shall lie in any case without a certificate from the Committee of Enquiry would meet all views and constitute a tolerably reasonable compromise. Sir Narayan says:—"The case for the Government in support of the measure is that an Indemnity Act has invariably followed in the wake of Martial Law. That is so. At the same time a Commission of Enquiry into the causes of disturbances which led to that law and into the measures taken in pursuance of it, has not so invariably followed. Rather, such commissions have been the exception and not the rule. Where, however, a Commission of Enquiry was followed with an indemnity measure, the rule is, and ought to be, that the measure should be framed with reference to, and depend upon the report, findings, recommendations and certificate of the Commission."

Company Flotations in Bombay.

Meeting of Share Brokers.

BOMBAY, September 23.

A meeting of the Bombay Share Brokers Association was held yesterday to consider what steps should be taken to remove the difficulty and confusion caused by the flotation of new companies and the placing of their shares in the market on a high premium before the company has been actually registered. Sir Shapurjee Bhambhaniya presided. Mr. Ardabir Madan said at present several wealthy agents and influential directors were promoting companies regardless of public interests and public safety. Some underwriters were able to secure all the shares which they palmed off on the public at a high premium. This endangered the safety of the public. In Great Britain there was a rule in the stock markets that the prospectus of the companies should be publicly advertised and that two-thirds of the amount

proposed to be issued of any class of shares or securities whether such issue be the whole or part of the authorized amount, should have been applied for by any unconditionally allotted to the public. The practice was strictly observed and adhered to in England. What did they see in Bombay? Companies were promoted before the prospectuses were issued and in some cases even before licenses for issue of capital were granted by the Government. The whole of the security was underwritten before the registration of the company took place and shares were placed on a high premium on the market. Sir Dorab Tata had delivered a lengthy sermon before the meeting of the shareholders of Tata Iron and Steel Company but these sermons did no good. The present craze for speculation in shares of new companies commenced with the flotation of the new insurance company by Messrs. Tata Sons & Co.

Several speakers made bitter remarks against the promoters of some of the new companies who had profited themselves by the issue of shares to themselves and their friends which they considered very unfair.

There was a consensus of opinion that all transactions in the shares of new companies, except those of the new India Insurance Company, the Jupiter General Insurance Company and the Scindia Steam Navigation Company, should be stopped unless two-thirds of the shares were offered to the public. Some of the speakers desired that dealings in the shares of these three companies should also be stopped, but it was pointed out that it was difficult to do so as a large number of transactions had already been entered into in the market by the brokers. One speaker pointed out that there was a plethora of money in Bombay and there was no fear of such crisis as happened in the sixties, but as promotion of new companies involved safety of the public they should put an effective check on such companies by boycotting their shares. After some heated discussion the following resolutions were passed:—That this meeting resolves not to transact any business in the shares of those newly started companies of which no transactions have so far been done. The meeting next resolved, that the transactions that have already taken place in regard to the newly started companies should be settled by Saturday and that a meeting of the board of directors would be held next Saturday when in consultation with leading brokers a resolution will be passed in regard to this question and posted on the notice board for being acted upon.

New Companies.

BOMBAY, September 26.

The Wadia Wollen Mills, Ltd., has been registered with a nominal capital of one crore of rupees divided into one lakh ordinary shares. No prospectus has been issued as the capital is oversubscribed.

The Vulcan Insurance Company, Ltd., has been registered with an authorized capital of two crores of which 30 lakhs have been called up. Sir Jamsetjee Jijiboy, Bart., is the Chairman of the Board.

New Tata Company. Capital of 9 Crores.

BOMBAY, September 27.

The Tata Power Company, Ltd., has been registered with a capital of 9 crores. Sir Dorab Tata is the Chairman and Sir Sassoon David, Sir Shapurji Broacha, Sir Fazulbhoy Currimbhoy, Mr. Purbhadas Thakurdas, Mr. A. J. Billimoria, and Mr. H. P. Gibbs are members of the board. It is explained that large consumers are awaiting the increase of electric supply in Bombay. The present project consists of damming the river Nila and Mula at their point of junction near the Mulshi village in the Baveli taluq of the Poona District of the Presidency of Bombay so as to form a head of water capable of producing 150,000 horse-power. The waters will be run over the Ghata and dropped approximately 1,750 feet to a generating station at Bhira. The power will then be transmitted to Bombay, a distance of about 70 miles. The scheme was conceived by Mr. Gibbs.

United Provinces

Future of Khaliphate. Indian Muslims' Demand.

LUCKNOW, September 22.

About 5,000 Moslems from all parts of India attended the All-India Moslem Conference at the Rifai-i-Am yesterday nearly 400 came from outside the province and about 600 from outstations in the province. The meeting was presided over in its two sittings respectively by Maulana Abdul Bari of Ferangi Mahal, and the Hon'ble Seth Ibrahim Harnon Jafar of Poona, representing the Mahomedans of the Bombay Presidency in the Imperial Council. Eight resolutions were passed. The first resolution referred to the Khaliphate, stating that the temporal power of the Khalif is indispensable for maintaining his spiritual dignity. The second resolution asked for the integrity of the holy places, which must remain free from non-Moslem influence. The third resolution demanded that in accordance with the promise made in the Prime Minister's speech of the 5th January, 1918, the rich and renowned lands of Thrace Asia minor, with Constantinople as their capital, having a predominant Moslem population, must remain under Turkish sovereignty. The fourth resolution demanded the evacuation of Smyrna and the Hinterland by the Greeks, and expressed indignation at the deeds which are reported to have been committed by the Greeks on the Moslem inhabitants. The fifth resolution proposed that copies of the above resolutions should be sent to the Viceroy, with a request that he should submit them to His Majesty's Government, with his recommendation and representation of Moslem sentiments on the Turkish question. The sixth resolution fixed the 17th October as a universal day of prayer in Islamic India, for the preservation of the Khalif's full dignity and for holding a meeting of protest. The seventh resolution adopted the Khaliphate Committee of Bombay as a permanent institution, and resolved to establish branches thereof in all provinces. The eighth resolution was to the effect that the proceedings should be published in the press. A letter from Moslem members of the Viceroy's Council was read out by the President, expressing full sympathy of the signatories with the objects of the Conference. In the course of this letter they say that there is hardly a single Mahomedan in India to whatever sect he may belong, whose heart is not filled with the deepest anxiety on account of the threatened dismemberment of the Turkish Empire.

Gold Bullion Tend

CALCUTTA,

The Controller of Currency notifies the sale for gold bullion received in connection with the sale held on the 17th September last, all rate of Rs. 24-8 0 per tola and above have in full. The total amount of gold sold is 3-5

Piecegoods from Glasgo

CALCUTTA, Se

In connection with the statement that a shipment of 4,045 bales of foreign piecegoods, of value of five years had been received in Calcutta, goods sub-committee of the Bengal Commerce writes to say that piecegoods were shipped throughout the war to Calcutta from and Liverpool.

Rangoon Rice Market.

RANGOON, Septem

The rice market was featureless except for a dip in new crop rice at Rs. 335 for February and on

Indian News.

About and Around.

The S. S. "Neuralia" is expected to arrive in at daybreak on the 1st proximo.

There was a short-lived but a terrific storm in on Tuesday night. The Muchmain in the harbor sank. The crew were saved, telegraphs a corre

Sanction has been accorded to the Surat Municipality to make primary education free and compulsory in municipal areas. To this end an education cess levied from January, 1920.

The establishment of an Air Board in India advisory Committee to the Commerce and Industry Department which deals with civil aviation has been Mr. A. H. Parker, I. C. S., formerly R. A. F., as Secretary.

His Excellency, Lord Ronaldsday has recovered from indisposition.

Their Highnesses the Maharajas of Bikrampur and Bhavnagar arrived at Viceregal Lodge on Sunday.

On the occasion of the celebration of the 51st of Mr. Gandhi, the people of Lahore presented a purse containing Rs. 600. The money was collected by the people of all communities and the purse presented to Mr. Gandhi at Bombay.

The next annual meeting of the Indian Railways Conference Association will be held in Simla, on October. Colonel Cammerton, R.E., will preside. The Conference will last for about ten days.

Mr. C. F. Andrews arrived at Lahore yesterday morning from Delhi and was given a reception at the Station. Among those present at the Station were Mr. Jivan Lal, son of Lala Har Lal Dharan Das Suri, Lala Ratan Chandra Nath Roy, Editor of the "Tribune."

It is stated that as a result of long conference between the Managing Committee Medical Staff over some technical points pertaining to the management of the Parai General Hospital, the latter, including some well-known medical officers who were honorary workers have resigned. The hospital is a central organization among the Parais.

In the case in which Mr. L. A. Donaldson died as the result of a shooting accident at the 14th July under circumstances already reported, Mr. C. E. Rath who made a statement to the Commissioner of Unos on that occasion, has received intimation that the proceedings against him have been closed and bail bond cancelled. The Deputy Commissioner adds that the death of Mr. Donaldson was a pure accident, telegraphs a Lucknow corre

At a meeting of the Bengal Provincial Committee held at Calcutta, it was considered that the Indemnity Bill was justified as regards the clause and the confirmation of the sentence passed by a martial law tribunal. The Bengal Provincial Committee urged that the Bill should be dropped any event Section 3 should be deleted.

Under the auspices of the Bharat Mata Society a meeting of Indian women was held in the Vanita Vihar Hall, Bombay, on Monday. Mr. M. K. Gandhi on his 51st birthday was celebrated. The hall was packed to its fullest capacity. The proceedings were presided over by Mr. G. and his patriotism. The proceedings declared the support towards the fund Secretary of the fund and remain open up to the who desired to contribute and send them to him, ca

జాబులు

1

బహిరంగ లేఖ.

గౌ. భూపతిరాజు వేంకటపతిరాజు గారికి:-

అయ్యా, నెల్లూరి పశువులకు కడపమండలమున, అడవులందు మేయటకు, వీలవేసంత సంకటములను దొరతమువారు కలుగజేసియున్నారు. ఆ విషయమై పోయినవత్సరము ఆంధ్రప్రదేశ్‌యందు తమిళును దొరతనమువారికి మనవి చేయుమని కోరినను తమరు జోక్యము కలుగజేసికొనక పోవుటకు కారణము దురూహ్యము.

నెల్లూరు పశువులకు ప్రసిద్ధి. ఈ మండలమున నందల గొలిదూరు, జేలకొలందియూ, పశుధనముగలవారు పెక్కుమంది వైరులుకలరు. సాధారణముగా సాగుబడి ఆగష్టుమాసంతమునకు ముగియును. దెల్ల గ్రామములందు పశువులకు చాలి నంతమేర పొలములు లేనందున మా మండలమునందలి ప్రభుత్వమువారి రిజర్వులకు, పసరం 1 కి రు 0.4.0 చొప్పున కట్టి మేయ నోలమందెడివారు. "గత కాలము మేలవచ్చు కాలము కంటె" అనునట్లుగా మా మండలి అటవి పరిపాలనాధికారులు పంట్ల పద్మిని తీసివేసి కంచెలపద్మిని ఏర్పరచినారు. అట్లు ఏర్పరచుటయందు సర్కారువారు రైతులకు పూర్వము కన్న ఎక్కువ సౌఖ్యము కలుగునని తలచినారు. కాని అది అనుభవసిద్ధముగా రైతులకు మనుపటి వసతులను పోగొట్టుటయేగాక క్రొత్త సంకటములను అనేకములను కలుగజేసి నది. నవంబరువరకు పశువులను, కంచెన వలము పాడినవారు కంచెలో మేయటకు వదిలకూడదు. నెల్లూరు ఆగ్నేయ భాగములందు పశువులను తజ్జ గ్రామములందు నిలుపుకొనబాలక, కడప మండలమునకు మేయటకు కొంతమంది రైతులు ప్రారంభించిరి. మాకు వత్సరములకు ముందు ఆమండలమున పసరం 1 కి రు 0.4.0 చొప్పుననే పుల్లరిని దొరతనమువారు పుచ్చుకొనుచు పశువులను రిజర్వు భూములలోనే రాత్రిపూట కట్టివేయ నిచ్చుచుండెడివారు. ఇటీవల కడప మండలమునకు బోవు నెల్లూరి పశువులకు నవం 1-కి రు 1-0-0 చొప్పున పుల్లరి కట్టలయినననియు నదరు పశువులు రాత్రిపూట రిజర్వు భూములలో నిలువకూడదనియు ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. రిజర్వు భూములలో మేసి పువారు పది పదిపానుమైళ్ల దూరమందుండి ఆక రిజర్వుభూములలో ప్రవేశించు కట్టివేయుట పశువులను తోల్చునిపోవుట, కచ్చరము, నవ్వు దాయకమును అయిఉన్నది. కొందరు రైతులు కడపమండలపు అటవి పరిపాలనాధికారిని దర్శించి తమ సంకటములను మన విచేసికొనగా వారు మిగుల కసికరించి వైవారికి తెలుపుకొన్నది. వర్షము కురియకను తలచి నుమారు పదిపేల పంపులను కడప మండలమునకు నెల్లూరి రైతులు తోలియున్నారు. కొందలపై రిజర్వు భూములలో నీరు త్రాగుటకు కలగు. కొంద రిజర్వులలో (అకరిజర్వులకు సమాపమందు) త్రాగుటకు గూడ నీరులేదు. వీరు సమస్త గ్రామములలో కొందలపై రిజర్వులలో రాత్రిపూట కట్టివేసికొనునట్లు ప్రైవేట్‌ల పుత్తెరువు దయచేయించమని కోరియు నిష్ఫలమైతి. తాము భూస్వాముల ప్రతినిధులు గనుక వారికి గలిగిన సంకటములను బాప తగుప్రయత్న మొనరింతురని ప్రార్థించుచున్నాడను. తోటపల్లిగూడూరు పూణికా పెంచలురెడ్డి.

II

కాబులు

అయ్యా, మీరు పూర్వమార్గావర్తమున నుండెనువారు. అప్పుడప్పుడు సంభవించిన మేల్పొప్పదనములచే నాదేశమును వదిలి యందు గొందలు నిజము రాష్ట్రమున నున్న మామను కొందలను గ్రామమునకు బోయి వసిించిరి. అందుచే వారి నిప్పుకు మానుమకొండ వారందరు. కొందలు ద్రవిడదేశమున నున్న క్రొత్త కొండకుబోయి వసిించిరి గాన వారినిప్పుకు ప్రావినులుండ లేక, క్రొత్తకొండ వారందరు. కొందలు కృష్ణా మండలములనున్న దువ్వయను గ్రామమునకు బోయి నివసించిరి. అందువలన వారి నిప్పుకు దువ్వవారందరు. కొందలు కోకిలవాయికి వాపునందుడకు కాకులపాడను గ్రామమునకు బోయి వసిించుటచే వారినిప్పుకు కాకులపాటి వారందరు. పిమ్మట గొన్ని యెండ్ల కార్యవర్తమునకుండెచ్చి గుంటూరు మండలములనున్న యుప్పటూరును గ్రామమున గ్రహారముగా బడసి యచ్చట నివసించు చుండుటచే వారి నిప్పుదారులందురు. ఎవరెచ్చటనుండెన నీయెదు తెగలవారును బరస్పరము సంబంధములను జేసుకొనుచున్నారు. వైభవముల పొక్కాళుగా నెన్నుకొననిచో సంబంధములను జేసికొనుట కాజ్ఞేయంబుండె యుండును. ఆయెదు తెగలవారిలోను గొందలు కృత్రిమోదను గొందలు వైదిక కృత్రిమోదను జీవించుచుండుటచే వైదిక లౌకిక భేదమేర్పడెను గాని యాశ్వేల వారివలె పిల్లల నెవ్వరును నియోగింపకబడలేదు. మఱియు యాజ్ఞవల్క్యుండు వాజసనేత్రుడను సాగక నామములను వచ్చిన బ్రహ్మసంహిత ప్రకారంబు జేయబడిన సూరసియు, ఋషివల గురుండగు నాయాజ్ఞవల్క్యు

ని పదునైదుగురు కిష్కంధుల సకలమంత్రములుపదేళింపబడిన ప్రథమ కిష్కంధుని కాబ్యానిచే బంధించబడిన జేదమున జరుపుచుండుటచే ప్రథమ ఆగ్రమ అదిమకాఖవారనియు ననుచున్నారు. కాఖాభేదమనవలసి వచ్చినపుడు ఋషి భేదముగల కాబ్యామాన్యస్థి నాలు పదునైదు కాఖలవారికే. వారికిననుసారాది కర్మములను జరుపుకొనుట కార్యము కాత్యాయన మాత్రమే. ఒక్క కాబ్యా కాఖయుల గ్రంథములు తక్కు తక్కినవా గ్రంథములయొక్కగా ముద్రింపబడినది. తుదకము నూచిపత్తములందైనను సంపూర్ణ గ్రంథముగ భావములైన కానబడవు. ఇట్టిస్థితిలో గ్రంథ సంరక్షముకన్న మహాభాగ్యములేదు. ఈసమాచారమునంతయు జేకాఖివృద్ధికి పాటుపడు మహామహునితో జెప్పకొనగా దగిన సామముచేయించుచునది. ఎట్టిసాగరతర జెందిన దేశములందు వారైనను స్వభవ మతాచారములయందు గొంతమైన నభిమానము కాపుచుండుట వినుచున్నాము. తెలుగు జిల్లాలయందే యాజ్ఞవల్క్యులు పెక్కుండు గలరు. తెనాలి మొదలగు గ్రామములలో కొన్ని పథలు గూడినను క్రియాపాపముగు ఫలము కానబడలేదు. కాఖాభివృద్ధికి కీర్తిశేషత్వము వహించినపువ్వాడ వెంకట్రావుగారు, తేకరావి జగన్నాథము పంతులువారు, సరిపెల్ల గోపాలముగారు, కూచి పంచాగ్ని రాజమన్నారు కామ్రులువారు, అమృతవాక్కుల నారాయణకామ్రులువారు ప్రయత్నించిరి. కాని కాఖియుల సంపూర్ణాభిమానము లేకుండుటచే దలచినంత సాగలేదు. సకలవిధ వల కాఖాభివృద్ధికి దగు సాగు మొనర్చు కాఖియులను ప్రార్థించుచున్నాను. కాఖియుల యింటిమేర గోత్రము వాస స్థానము మొదలగునది వెలుపు గ్రంథ మొకటి త్వరలో ప్రకటింప జూచుచున్నాడను.

భాగవతుల లక్ష్మీవతిశాస్త్రి, సీతాపురము.

III

ధర్మవరము రైలుమార్గము.

అయ్యా! వికోనా మహాసంగ్రామమునకు నయ ప్రవర్తన పుట వెలలతోబాటు జిక్కిల్ల ధర్మ సహితము వచ్చింది. ఈ కలపు కాలమున వీరల కిదియు నొక భారమే యుట వింతకాదు. సర్వసామాన్యముగా జడలందెలు (స్వశక్తి యలలో విశేష భగము) ప్రయాణము నేయవలసి మూడవ తరగతి బండియే యున్నది. తగిన సౌకర్యము లేనందున నీ బండ్లలో బాటచూలు పెక్కుమలులకు లోకమున్నున్నది. నేనిప్పుడు విన్నవించుకొనవలసి యెగురూనుండి గుంతకంటికి పోవు మార్గమును గూర్చి సంకీర్తించు యున్నది. పటాదత లిది స్వాభావికమునంది తలంపున బలిసి మాటల రూపముల జెబుదినది. గుంతకంటినుండి ధర్మవరమునకు, ధర్మవరమునుండి యెగురూకిని, మధ్యముగా యెగురూకుండి ధర్మవరము మీదుగా గుంతకంటికిని బోయెడి కటపంక్తులలోని బాట సాగుల కష్టములు, సామాన్యములని కలంపకాదు. ఈ కుసుల యందు మూడవ తరగతి బండ్లు మిక్కిలికొలదిగా నుండును. అం దెక్కువభాగము వైవిధ్యమునకు విడిచిపెట్టబడియుండును. ఒక్కొక్క పంక్తికిని స్వశక్తియులకు వామలైన బండ్లకంటె పెక్కువరగ నేర్పడియుండెను. అందును ప్రక్కకు కలుగుననిగాని, బండికి ఇరువది నలుగురినిగాని, కూర్చుండవలసిగట్లు నూతించెడి కానపంతులులు, మధ్యముగ దిగింపక బడియుండెను; కాని తమ యాభ్యంతరప్రయాణములవలన, ఆ నిర్బంధమును బాటించుటకు వలయునది పోవుటచే, మూడు నాలుగు జిల్లాలవలననే కథితులు బండ్లలో జొచ్చి, బోటు చాల యెండోయల ప్రాసీకొనెను, మిక్కిలి ప్రోత్సహింపకుండురు. ఒక్కొక్క నయమున గొందలు నిలుచుండుటకే తావు లేనందున నందిలి కుటుగు దొడ్లలో గూడ బ్రవేశించి, యా కష్టమును మిక్కిలి ప్రయాసతో సహించుకొనుచుండురు. ఇది యిట్లుండ సత్కర్మములు గల నిపులు, కానన ఫలకములలోని నియమముల జూడుదని గోలపెట్టుచు గనుచు బోనివారిని వెనుపటికి ప్రోత్సహించుచుండురు. జతుల ప్రయాణ సౌకర్యముల కుపకరించు యట్టి ఫలకములను నిరవయోగముగను దుంచుటకంటెను, దీనివైపుకు యొక్తముగ నుండునేమి. పాకాలబండి యొకటి ధర్మవరమున కలిసి కొనుటవలన, నందులోనుండి యెగురూకు గుంతకల్లు వైపుకు బోయెడి పాంథులు, ధర్మవరమున వివిధ దిగుచుండుట బి కష్టమున కెక్కువ యాస్పదము కలుగుచున్నది. పూర్వము చేత బండిలోనివారివలన బయటివారికిని, బయటివారివలన బండిలోనివారికిని, నడుమను రయత్వ యాధ్యక్షులవలన నీయరు వెగలవారికిని బరిగిడి పోరాటములు జన్మవాతీతములు. సరి దినములయందును బాబయ్యవరన కడివేరు దడిరా మున్నుకు పర్వదినములయందును, బాటసారు లేవకుల బండ్లలోనో పనులవలె ప్రోత్సహింపకుట సహజము. ఇట్లుండినను గొన్ని సమయములందు దక్షిణవర ప్రయాణిత లేదకో, జిక్కిల్ల పుచ్చుకొని బండియొక్కటకు సిద్ధముగానుండియు, నెచ్చుకుండు బోటు లభింపని కారణమున జీవర కొక్క నిట్టూర్పు విడిచి

నిలిచిపోవుచున్నాడు. సామాన్యజనుల రాకపోకల కనుకూలమయిన యీ బండ్లలో నిట్టి యవస్థలనులు పెరుగుచుండుటయు, వానిని దలపోయువారే లేకపోవుటయు, మిగుల విచారకరము. యెగురూకుండి ధర్మవరమునకుగా బాట జి దినములందులెనే గుంతకంటికి మఱియు కటపంక్తి కథితులుగా నేర్పటయట మధ్యము; కాదని యిప్పుటి నడునలలో యుండవలెకగతి బండ్ల నింకను వివిధ కష్టముల యరసము. తోచో బాటసారుల కష్టములు తోలకలవు.

గీ.పి.చ. జన.ముల.

IV

బాలవ్యాకరణము.

అయ్యా, సాహిత్య సరి ర భాద్రపద శుద్ధాష్టమి మంగళవారపు బాంధ్రపత్రికలో ప్రతి సంకటమునాకాబ్యాని గారిచే బాలవ్యాకరణ ముక్తికతో వ్రాయబడిన వ్యాసవండు హైస్కూలు పండితులు నాలుగయ్యురంగులలో జరుపు బాటరతు శ్రీ పరవస్తు చిన్నయనూగారిచే రచించబడిన బాలవ్యాకరణ మును గ్రంథమును బోధించుచుండుటలను వారల కది దురదగానా మగుటవలన దాని బోధింప నెంచుట తగదనియు బాలవ్యాకరణమున కేటములని బాలయన తదయ ననుసరించి హైస్కూలు పండితులు వారలకు దీనిని బోధింప నెంచెనుటలను బాలవ్యాకరణకేటములకు ముగ బాలకేట వాయులు వీరలుగాన గానట్లుహించుట కుడియల కష్టముగాదని ప్రాసీ నాక. వామలైన తరగతులన్నవోట శ్రీ కామ్రులగారి యిట్టి ప్రాయము తెచ్చు భావమునో లేక నాండ్ల యభివయందో యని సందిగ్ధముగా నున్నది. తెలుగు భావయం దైవభక్తుడు నాయా తరగతుల బువుబాటర కే ప్రాంతమందున్నత పాఠశాలలో నద్రానిం జెప్పచున్నటు లెప్పుటను గానబడెను. వారలకును బోధకమయి నుల భిక్షెలిలోనన్న కుమారస్వామి నాయుడు వ్యాకరణంబు మొదలకుంచి జెప్పబడుచున్నది. ఒండొక పాఠశాలయందది జెప్పబడుచున్న నద్రాని పేరుగాని యందును పండిత నాయంబులగాని తేట తెల్లంబుగ వ్రాయుట నొప్పుగుం గాని యిట్లాంధ్రపండిత సామాన్యము నుద్దేశించి వ్రాయబూకుట న మంజసము గాదు. అటుగాక శ్రీకామ్రుల గా వాండ్లనుభావము నాలుగయ్యుర తరగతులం జరుపు బాటర నుద్దేశించి వ్రాసిన నాతరగతులం జరుపు బాటర బాలవ్యాకరణ కేటాంత గ్రత బాలకేటవాయులకు కంతయు సందియుంబు గానబడెను. ఎట్లన నైదవ సం. రమున బామల కత్తరాభ్యసము నే యుగం బ్రతి సం. రము కరీక్షలోకృత్యాకరణంబున పక్షమున 15-16 వర్షముల కే తరగతిలో జరుగదగి యుండును. ఇచ్చిది ప్రతి బాలనియతముగ నుండుట కటంకుగగ్నము. కావున సర్వసాధారణముగా నీ తరగతిలో జరుపు బామల 17-18 వర్షముల ప్రాయముగలవారలై యుండురు. అందువలన వారలు, 'గ్రహణధారణ వలుగ్నాట' యన లక్షణమునకు లక్ష్యములై యుండురని నిరూపించుగాక జెప్పవొప్పును. అటులగానీ కేరల గ్రహణధారణాది నిర్వచనములే సాధ్యమగు లేఖాగణితము, వీరగణితము మొదలగు గణితకామ్రులు జతున దొరతనము వారలు వీరికి నియమించి యుండురు. ఈ వజుగుల బామల గ్రహణధారణములను సమర్థులయే కదా 15 వత్సరముల వయసుగల బామరు మూలము ఫయసలు పరీక్షకు నన్నలని ప్రకటించి యుండి. గణితకామ్రులుం బోలె నిదియును సులభియ్యముల బండితులచే బోధింపబడినందున నబ్బాయ గొంత భాషా ప్రవేశము గలిగియుండురు గాన వారల కీగ్రంథరాజమును బోధింపనెంచుట భాగ్యముగాని య భాగ్యమునకు భాగ్యముగాదు. విశ్వవిద్యాలయ పరీక్షలో నొకటగు, విద్యా, పరీక్షకు జరుపు బామలము 18-19 సం. రముల ప్రాయముగలవారలై యుండురు. వీరి బారికి నులోధకమగు నీ బాలవ్యాకరణము తత్వమాన నడుములగు నీరల కేల దురదగానామ తెలియదు. ఆంధ్ర గొప్ప భాషాజ్ఞానుల వారికి మొదలగునన్నదనిన వీరికి వీరి భాషాజ్ఞానము ననుభవించి దానికే దగిన భాగములలో నెట్టి వీరల కావ్యకామ్రుల ద్రాని బోధించుచుండి. ఆధ్యాభావన రహితగు నీ బాలవ్యాకరణము వీరలకు బోధింపకూడదన్న కామ్రు యునుండు జరుపుటకు వీరల కవకాశమే లేకపోయెడిది. ఈక సాంధ్రభాషాపాఠశాలపరాయణులగు శ్రీకామ్రులగాన నామేళాతకాలలో బండితులు, తెలుగున కది తరగతుల జరుపు బాటరకు నీ బాలవ్యాకరణము బోధించుచుండినో యా పండితుల కట్లుబోధించుట మంచిగాదని తెలుగు ప్రాధికాభ్య

శ్రీమాన్ మొలుగు వేంకటకృష్ణమూచార్యులు ఆంధ్రాభ్యాసముచే

Printed and Published by K. Nageswara Rao, at the Andhra Patrika Press, 7 Thambu Chetty Street, Madras